

INFORMAČNÍ SERVIS

prevence kriminality

říjen 2008

Z Ministerstva vnitra a Policie ČR	
POLICISTA ROKU 2007	1
ČESKÉ PROJEKTY OBSTÁLY NA PRESTIŽNÍ SOUTĚŽI ELNCLUSION AWARDS 2008	5
TISKOVÁ ZPRÁVA Z JEDNÁNÍ RVPPK	6
OBSAH ČASOPISU POLICISTA 10/08	8
Aktuální téma – domácí násilí	
SKUPINA DOMÁCÍ NÁSILÍ NA MĚSTSKÉM ŘEDITELSTVÍ POLICIE ČR V BRNĚ	9
DOMÁCÍ NÁSILÍ ZA KAVKAZEM	13
Informace z měst	
SENIOR LINKA A CENTRUM TÍŠŇOVÉHO SIGNÁLU V BRNĚ	19
Rady a technické novinky	
PREVENCE KRIMINALITY V EVROPSKÝCH NORMÁCH	22
JAK NA ZIMU ZABEZPEČIT REKREAČNÍ OBJEKTY	24
Vybrali jsme pro vás – z domova	
PROJEKT DĚTSKÉHO KRIZOVÉHO CENTRA DARUJTE SEBE!	26
TISKOVÁ ZPRÁVA KE DNI BOJE PROTI OBCHODOVÁNÍ S LIDMI	28
ODBOURNÍCI: HRANICI TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI NENÍ NUTNÉ SNIŽOVAT	30
CO JEŠTĚ NEVÍME O KORUPCI ?	35
Vybrali jsme pro vás – ze zahraničí	
PRŮZKUM: ČESKO SE V KORUPCI VYROVNÁ BHÚTÁNU	37
SVĚTLO ZHAS, KUDLU TAS	38

Z Ministerstva vnitra a Policie ČR:

Policista roku 2007

Začátkem července 2008 proběhlo v Paláci Žofín v Praze prestižní ocenění „Policista roku 2007“. Ministr vnitra Ivan Langer a policejní prezident Oldřich Martinů ocenili policisty za mimořádné činy v uplynulém roce. Příjemnou atmosféru zpestřovala Hudba Hradní stráže a Policie ČR, moderování a zpěvu se ujali Dita Hořínková a Roman Vojtek.

Policista roku 2007 - individuální čin

1. místo

prap. Michal Šíf, Obvodní oddělení PČR Česká Lípa

Prapočík Šíf zasahoval v listopadu 2007 v České Lípě proti pachateli, který pobodal muže a ohrožoval nožem uživatelku bytu s malým dítětem. Policista násilně otevřel dveře bytu a zabránil dalšímu napadání přítomných osob. Poté, co byl sám ohrožován pachatelem na zdraví a životě, použil donucovací prostředky a následně střílnou zbraň. Zajistil přivolání lékařské pomoci zraněným osobám. Prap. Šíf svým jednáním sám zvládl velice složitou situaci, kdy došlo k ohrožení lidských životů ozbrojeným pachatelem, použití zbraně bylo složité vzhledem k množství přítomných osob na místě činu, hrozilo jejich zranění. Zákrok zvládl s velkým přehledem a v souladu se zákonem.

2. místo

npor. Jiří Jakoubek, Obvodní oddělení PČR Hořesedly

Npor. Jiří Jakoubek svým jednáním v době mimo službu zachránil topícího se chlapce, který spadl do betonové požární nádrže. Sám vytáhl z vody tonoucího a ihned mu poskytl první pomoc. Vzhledem k tomu, že se jednalo o čtyřletého chlapce, donesl jej do nedalekého rekreačního střediska, kde zjistil jeho rodiče a chlapce jim předal.

3. místo

por. Jan Holub, Preventivně informační skupina Správy hl. m. Prahy

Por. Jan Holub ze Správy hl. m. Prahy pracuje od roku 1999 v preventivně informační skupině. Svým přístupem, zejména při přednáškách pro děti, studenty a seniory, se stal oblíbeným a žádaným pracovníkem PIS. Jeho činnost byla mnohokrát oceněna a všechny jeho aktivity souvisí se zvyšováním prestiže PČR. Ve svém volném čase se ještě věnuje skautskému oddílu, kde jsou převážně děti ze sociálně slabých rodin a děti méně přizpůsobivé.

Policejní čin roku - týmová práce

1. místo

PČR Správa Jihočeského kraje

Týmovou prací kriminalistů PČR Správy Jihočeského kraje a Okresního ředitelství PČR České Budějovice se podařilo objasnit trestný čin vraždy, kdy zejména provedení mimořádně náročné domovní prohlídky pomohlo usvědčit pachatele. Uvedená prohlídka trvala po dobu 18 dnů. Vzhledem k náročnosti případu se každodenně za obrovského úsilí na týmové práci podílelo 30 – 40 kriminalistů.

MINISTERSTVO VNITRA - odbor prevence kriminality, ředitelka Mgr. Jitka GJURIČOVÁ

kontakt: Nad Štolou 3, Praha 7, 170 34

Mgr. Květa Dočkalová - 974 832 803, Helena Rysková - 974 833 187

e - mail: media@mvcz.cz, <http://www.mvcz.cz>

2. místo

Kriminalistický ústav Praha

Dne 1. listopadu 2007 získal Kriminalistický ústav Praha jako zkušební laboratoř č. 1494 osvědčení o akreditaci vydané Českým institutem pro akreditaci o.p.s. pod číslem 625/2007. Tímto krokem (vydáním osvědčení) bylo úspěšně završeno více jak tříleté úsilí, během něhož byl v Kriminalistickém ústavu Praha vybudován systém managementu kvality a podle požadavků výše uvedené normy byly vytvořeny příslušné dokumenty a vypracovány standardní operační postupy. Podle současných statistických údajů je těmito postupy pokryto 84 procent všech požadavků na zkoumání, které do KÚP přicházejí.

3. místo

Služba cizinecké policie

Vstup do schengenského prostoru lze považovat nejen za přelom v historii České republiky, ale i Služby cizinecké policie. Krok, který umožnil plnohodnotné zařazení do evropských demokratických struktur, představoval vrchol v prezentaci dobře vykonané práce pracovníků Služby cizinecké policie. Pro službu cizinecké policie vstup ČR do schengenského prostoru znamenal zejména odchod policistů z pozemních hraničních přechodů a přechod na nový styl práce. Boj s nelegální migrací a přeshraniční kriminalitou se soustředil zejména na vlastní území České republiky, kde byla posílena opatření v oblasti pátrání, kontroly, dohledu a navrácení cizinců. K tomu jsou využívány také nástroje mezinárodní spolupráce. Policisté při kontrolách ve vnitrozemí využívají tzv. Schengenbus, což je mobilní pracoviště vybavené zejména technikou k odhalování pozměněných a padělaných dokladů a k lustraci v policejních evidencích a informačních systémech.

Velitel roku

1. místo

plk. Mgr. Robert Šlachta, ředitel Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu

Ve své velitelské funkci plk. Šlachta prokázal své přednosti, spočívající zejména v dokonalé znalosti kriminálního prostředí a v následné aplikaci nových metod práce, které postupně přebírá jako výsledek tzv. nejlepší praxe celá PČR. Jedná se zejména o zkvalitnění operativně pátrací činnosti, využívání informací z prostředí a zlepšení kvality trestního řízení. Velkou měrou se podílel na faktickém fungování společné služby kriminální policie a vyšetřování, kde nebylo jednoduché odstranit léty zažitě činnosti pracovníků kriminální policie a vyšetřovatelů a přimět je k vzájemné spolupráci.

Jako velitel vždy dbá na zlepšování pracovních podmínek svých podřízených pracovníků a zároveň vyžaduje důsledné plnění všech povinností, vyplývajících z konkrétního postavení policisty. Za uplynulé období bylo pod vedením plk. Roberta Šlachty realizováno mnoho úspěšných operací, které významnou měrou narušily fungování zločineckých uskupení, jež se zabývají organizací, výrobou a distribucí omamných, psychotropních látek a jedů. Plk. Robert Šlachta je v policii respektovaným velitelem, který rád pracuje s lidmi a je vždy připraven pomoci.

MINISTERSTVO VNITRA - odbor prevence kriminality, ředitelka Mgr. Jitka GJURIČOVÁ

kontakt: Nad Štolou 3, Praha 7, 170 34

Mgr. Květa Dočkalová - 974 832 803, Helena Rysková - 974 833 187

e - mail: media@mvcz.cz, <http://www.mvcz.cz>

2. místo

plk. JUDr. Miloslav Maštera, ředitel PČR Správy Západočeského kraje

Oceněn za nadále nadstandardní, příkladný a profesionální výkon služby v nové funkci ředitele PČR Správy Západočeského kraje. Mimo jiné významnou měrou přispěl k úspěšnému plnému zapojení České republiky do schengenské spolupráce, a to maximální podporou přeshraniční policejní spolupráce se Svobodným státem Bavorsko, která byla schengenskou hodnotící komisí jednoznačně označena jako ukázkový příklad tzv. „nejlepší praxe“. Plk. Maštera je uznávaným a respektovaným velitelem.

3. místo

plk. Bc. Pavel Švrčula, vedoucí odboru dopravního inspektorátu, Služba dopravní policie PČR Správy hl. m. Prahy

Oceněn za nadstandardní, příkladný a profesionální výkon služby v oblasti řídicích i organizačních kompetencí, především při zajišťování dopravně bezpečnostních akcí, bezpečnostních opatření v rámci demonstrací, sportovně – společenských akcí a jiných mimořádných událostí na území hl. města Prahy.

Policista – veterán roku

Pplk. Jan PUFLEK za dobu své policejní praxe působil na různých služebních místech. Po absolvování vysoké školy pracoval jako vyšetřovatel násilné trestné činnosti. Od roku 2000 zpracovává trestnou činnost policistů v rámci dnešní Inspekce ministra vnitra. Dosahuje velmi dobrých výsledků a za svou osmatřicetiletou praxi byl mnohokrát kázeňsky odměněn. Zkušenosti pplk. Puflera jsou velkým přínosem pro všechny pracovníky Inspekce ministra vnitra, a proto jsou mu svěřovány ty nejzávažnější případy vyžadující vysokou odbornost při zpracování.

Policejní ředitelství roku

Městské ředitelství Brno reaguje pružně na všechny změny a snaží se svou kreativitou a činorodostí navrhovat nové projekty, které uvádí do praxe. Jedná se např. o online projekt – Blokové pokuty na internetu, účast na projektu týkající se komunikace neslyšících s PČR a ostatními organizacemi apod. Městské ředitelství Brno zlepšuje dosavadní přístupy a snaží se o kvalitní poskytování služby veřejnosti.

Učitel policejní školy roku

Mgr. Jiří Vidlák (Vyšší policejní škola MV v Brně) se věnuje na policejní škole v Brně výuce angličtiny již od roku 1995. Svým vysoce profesionálním vystupováním, neotřelými metodickými a didaktickými postupy a asertivním jednáním se stal mezi studujícími nejoblíbenějším vyučujícím anglického jazyka. Neustále pracoval na obsahové přitažlivosti daných témat vytvářením různých názorných pomůcek, učebních textů i zkušebních testů. O kvalitách jeho pedagogické práce svědčí studijní úspěchy účastníků jazykových kurzů při závěrečných jazykových zkouškách. Stal se velice oblíbeným vyučujícím nejen pro své pedagogické kvality, ale i pro svůj jemný humor a vtip, se kterými umí podat náročné učivo, a pro vstřícné vystupování a jednání. Pro své kvality byl v létě 2007 určen jako garant pro vytvoření a ověření pilotního projektu Policejní jazykové zkoušky v rámci připravované koncepce jazykového vzdělávání policistů. V případě

MINISTERSTVO VNITRA - odbor prevence kriminality, ředitelka Mgr. Jitka GJURIČOVÁ

kontakt: Nad Štolou 3, Praha 7, 170 34

Mgr. Květa Dočkalová - 974 832 803, Helena Rysková - 974 833 187

e - mail: media@mvcz.cz, <http://www.mvcz.cz>

potřeby také tlumočí, provádí i překlady a pravidelně vykonává v ostatních policejních školách funkci předsedy zkušebních komisí při závěrečných jazykových zkouškách.

Student policejní školy roku

Vrchní referent stržm. Erik CERHÁK byl v roce 2007 zařazen do kurzu základní odborné přípravy ve Vyšší policejní škole MV v Brně, od 1. 9. 2008 do 31. 10. 2008 pokračoval v základní odborné přípravě u PČR Správy Jihomoravského kraje, školní policejní středisko Brno. Služebně je zařazen na OŘ PČR Blansko. Stržm. Erik Cerhák dosahuje v průběhu studia výborných studijních výsledků. Příkladným způsobem zastává funkci předsedy třídy v třídní správě a velmi odpovědně přistupuje k plnění služebních povinností. Svým vzorným chováním a vystupováním je vzorem pro všechny ostatní studující. V době osobního volna působí jako vedoucí „dětské fotbalové přípravy“ v obci Rájec – Jestřebí, zároveň je členem občanského sdružení, které se podílí na modernizaci obce – např. na aktuální výstavbě dětského hřiště.

*Odbor tisku a public relations MV
Jana Malíková
ředitelka odboru a tisková mluvčí MV*

České projekty obstály na prestižní soutěži eInclusion Awards 2008 na výbornou

Celkem tři české projekty se probjovaly do finále mezinárodní soutěže eInclusion Awards 2008 vyhlášené Evropskou komisí za účelem zvýšení povědomí a uznání projektů a řešení, které prostřednictvím ICT mohou pozitivně ovlivnit sociálně znevýhodněné nebo digitálně vyloučené skupiny občanů.

Soutěžilo se v následujících sedmi kategoriích: Důstojné stáří, Opomíjení mladí lidé, Geografické začlenění, Kulturní rozmanitost, Počítačová gramotnost, e-Dostupnost (e-Accessibility) a Veřejné služby pro všechny (inkluzivní e-Government). Vyhlášení výsledků a slavnostní ocenění vítězů každé kategorie proběhne během ministerské konference k eInclusion 1. prosince 2008 ve Vídni.

Z celkem 469 přihlášených projektů postoupilo do finále této prestižní soutěže 35 projektů z celé Evropy, z toho tři projekty z České republiky.

V kategorii kulturní rozmanitost se mezi pět nejlepších probjovala obecně prospěšná společnost ERUDIS se svým projektem „Internetové kluby ČH@VE“, který podporuje rozvoj informační a počítačové gramotnosti u znevýhodněných dětí 2. stupně ZŠ, kteří mají ztížený přístup k moderním informačním technologiím, zejména k počítači a internetu.

V kategorii e-Acessibility budou barvy České republiky hájit dokonce dva projekty. Prvním úspěšným finalistou je projekt společnosti APEX Jesenice - „Systém TYFLOSET“ (elektronický orientační a informační systém pro nevidomé a slabozraké) s řešením usnadňujícím navigaci nevidomých občanů v prostředcích MHD a vybraných budovách v několika městech ČR.

Druhým finalistou v této kategorii je společný projekt ČVUT a firmy MEDICTON group „Systém I4Control“, jenž představuje tzv. speciální brýle, které nahrazují myš u počítače a umožňují ovládání počítače pouhým zrakem.

V pořadí zemí podle počtu finalistů se Česká republika spolu s Holandskem zařadila na třetí místo. Ke zviditelnění českých projektů v soutěži podporující začleňování občanů do informační společnosti významně přispěl workshop „eInclusion Awards“ pořádaný 11. srpna tohoto roku Ministerstvem vnitra za podpory náměstkyně ministra vnitra Mgr. Lenky Ptáčkové Melicharové, která k výsledkům soutěže říká: „Jsem velmi ráda, že české projekty obstály v tvrdé evropské konkurenci a věřím, že umístění v soutěži eInclusion Awards 2008 pomůže rozšíření českých řešení v dalších zemích Evropy.“

*Odbor tisku a public relations MV
Jana Malíková
ředitelka odboru a tisková mluvčí*

Tisková zpráva ze zasedání Republikového výboru pro prevenci kriminality

Zasedání Republikového výboru pro prevenci kriminality (dále jen RVPPK) se konalo ve čtvrtek 30. října 2008 v budově Ministerstva vnitra na Letné. V zastoupení 1. náměstka ministra vnitra jednání řídila Mgr. Jitka Gjuričová, ředitelka odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra (dále jen OPK).

Jednání bylo zaměřeno především na Program prevence kriminality na rok 2009 v krajích a městech. Byly projednány:

- **Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu** na výdaje realizované v rámci programu prevence kriminality (kraje a města)
- **Metodika přípravy programu prevence kriminality na rok 2009** (kraje a města)
- **Stanovení výše dotace pro jednotlivé kraje na realizaci Krajského programu** prevence kriminality v roce 2009

Komentář k uvedeným materiálům přednesl vedoucí oddělení preventivních programů a dobrovolnické služby Mgr. Radek Jiránek (OPK). Hlavní pozornost věnoval zásadám poskytování dotací ze státního rozpočtu v rámci krajských programů, které byly pro rok 2009 zpracovány poprvé. Informoval o rozdělení státní účelové dotace na jednotlivé úrovně (státní, krajskou, městskou) dle vládou schválené Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011 a vysvětlil postup při stanovení podílů jednotlivých krajů a hlavního města Prahy na čerpání této dotace. Materiály budou po schválení ministrem vnitra dostupné na webu ministerstva vnitra.

Dalšími body programu zasedání byly:

- **Vyhlášení dotačních programů pro nestátní neziskové organizace na rok 2009**
- **Osnova a harmonogram přípravy Zprávy o plnění úkolů vyplývajících ze Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011 za rok 2008 a úkoly na rok 2009**
- **Zprávy o výzkumu** Institutu pro kriminologii a sociální prevenci – „**Prevence kriminality v obcích - pohled expertů z místní úrovně,**“ a „**Názory krajských manažerů prevence kriminality na preventivní práci v rámci krajů**“

O vyhlášení dotačních programů pro nestátní neziskové organizace na programy „**Prevence obchodování s lidmi a pomoc obětem obchodování s lidmi**“ a „**Prevence domácího násilí s důrazem na práci s násilnými osobami**“ pro rok 2009 informovala PhDr. Olga Šifferová (OPK). V oblasti obchodování s lidmi budou v letošním roce podpořeny státní dotací především programy zaměřené na prevenci a mužské oběti nucené práce, v oblasti domácího násilí programy cílené na násilné osoby a na děti jako svědky domácího násilí. Výzva k podávání žádostí o poskytnutí dotace a příslušné formuláře budou během listopadu 2008 zveřejněny na webu MV.

O jednotlivých fázích a časovém harmonogramu přípravy **Zprávy o plnění úkolů vyplývajících ze Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011 za rok 2008 a úkolech na rok 2009** informovala PhDr. Ivana Dostálová (OPK). Členové RVPPK dodají podklady do 4. prosince 2008, znění zprávy poté projde vnitroresortním a meziresortním připomínkovým řízením a po schválení na březnovém zasedání RVPPK bude Zpráva připravena k jednání vlády.

O prvním výzkumném šetření na téma „**Prevence kriminality v obcích - pohled expertů z místní úrovně**“ referoval Mgr. Jakub Holas z Institutu pro kriminologii a sociální prevenci (IKSP). Respondenty výzkumu, který proběhl v roce 2007, byly 4 skupiny expertů v obcích s rozšířenou působností – manažeři prevence kriminality, pracovníci sociálního odboru a městští a státní policisté zaměřeni na preventivní činnost. Okruh otázek se týkal nejzávažnějších negativních jevů a typů kriminality v místě, podmínek pro preventivní práci, vztahu obcí a krajů a spolupráce s nestátními neziskovými organizacemi. Toto šetření je završením trojice výzkumů, z nichž první v roce 2005 analyzoval problematiku obětí trestných činů, druhý se v roce 2006 zabýval názory veřejnosti na prevenci kriminality a třetí z roku 2007 byl zaměřen na názory a zkušenosti profesionálů v této oblasti.

Součástí posledně jmenovaného výzkumu bylo i šetření „**Názory krajských manažerů prevence kriminality na preventivní práci v rámci krajů**“, se kterým přítomné seznámil PhDr. Kazimír Večerka. Vyplynulo z něho, že agenda prevence kriminality jen málokdy tvoří hlavní pracovní náplň zaměstnance a je často spojována s dalšími činnostmi. Většina dotazovaných vyjadřovala názor, že je potřeba více podpořit status manažera prevence kriminality a snažit se o zvýšení prestiže této funkce.

Mgr. Jitka Gjuríčová konstatovala, že situace se v krajích od doby provedení výzkumu značně změnila. V souvislosti se Strategií prevence kriminality na léta 2008 až 2011 a nově koncipovaným programem prevence kriminality byly v jednotlivých krajích za finanční podpory MV zpracovány koncepce prevence kriminality, které řadu problémů řeší a úlohu manažerů jednoznačně podporují. Zpráva o výsledcích výzkumu bude zveřejněna na webu IKSP, kde jsou k dispozici také závěry výše zmiňovaných výzkumných studií.

Příští zasedání RVPPK se uskuteční ve čtvrtek 27. listopadu 2008.

*Odbor prevence kriminality MV
Mgr. Květa Dočkalová*

Obsah časopisu Policista 10/2008

Za **reportáží** s titulkem **Hezké české slovo** se skrývá obsažná – detailní i názorná - informace o policistech na dálničních odděleních a vůbec o problematice provozu po stávající síti dálnic v ČR.

Reportážní návštěva u policistů v Tachově – **Všehochuť kriminality** – přináší tradiční pohled na pracovní problematiku policejního obvodního oddělení spolu s popisem zajímavých, neopakovatelných skutečností v daném regionu.

Mimořádně prospěšnou část časopisu Policista tentokrát představují **přílohy** – v té větší otiskujeme **první část Zákona o Policii ČR** (vstoupí v platnost 1. ledna 2009). Malá příloha přibližuje téma **Community policing**, manažerského vzdělávání v podmínkách P ČR a vzniku instituce pro boj s policejní delikvencí.

Slovo policejního prezidenta se týká aktuálního **Motivačního programu**. Pod názvem **Slečna v kufrech** je ohlédnutí za dosud snad nejvyhlášenějším kriminalistickým pomníčkem u nás.

Rovněž rubrika **Z policejních archivů** připomíná starší hrdelní zločin (Perlustrační lístek) - v tomto případě ovšem až ukázkově rychle, nezvratně vyřešený a potrestaný.

Vedle drobnějších zajímavostí **v pravidelných rubrikách** může čtenáře zaujmout rozhovor o policejních zkušenostech a zážitcích získaných v Belgii, rozhovor o aktivitách Hudby Hradní stráže a Policie ČR nebo rozsáhlejší příspěvek Varovné případy (s nadtitulem Analýza zločinu) o násilnostech kolem autostopu.

Zdroj: redakce Policisty

Aktuální téma – domácí násilí:

Skupina Domácí násilí na Městském ředitelství Policie ČR v Brně

Skupina Domácí násilí Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR (dále je Skupina DN) byla v rámci Městského ředitelství Brno P ČR (MŘ) zřízena v roce 2005. Inspirací pro její vznik bylo nejen zřizování obdobných specializovaných policejních týmů v zahraničí, ale také snaha o zlepšení vztahu mezi policisty odborně zaměřenými na domácí násilí a osobami domácím násilím ohroženými. Autorem myšlenky a garantem jejího uvedení do praxe v Brně je bývalý ředitel plk. JUDr. Jaroslav Vaněk (v současné době zástupce ředitele Správy PČR Jihomoravského kraje). Vznik Skupiny DN úzce souvisí s celospolečenským vývojem fenoménu domácího násilí a také s tlakem nevládních organizací na zlepšení situace osob ohrožených domácím násilím.

Zástupkyně odboru prevence kriminality (OPK) Mgr. Holušová navštívila toto pracoviště v září 2008 a setkala se s mjr. Mgr. Vladimírem Vedrou, který se spolupodílel na jeho utváření. Předpokladem bylo proškolení několika stovek policistů, zejména příslušníků pořádkové pohotovostní jednotky (ti se dostávají jako první k případům domácího násilí), dále pracovníků operačního střediska a strážníků městské policie atd. Vznik a fungování Skupiny DN přispěl k zahájení interdisciplinární spolupráce v Brně. Koordinuje ji Magistrát města Brna a jsou do ní zapojeny všechny subjekty, které se podílejí na řešení případů domácího násilí a souvisejících preventivních aktivit.

Skupina DN pod vedením Mgr. Aleny Sedláčkové v aktuálním složení 12 policistů řeší případy domácího násilí ve všech jeho aspektech – tedy od vykázání (preventivně správní institut dle zákona č. 135/2006 Sb.), přes přestupky (ve spolupráci s přestupkovými komisemi) po trestní řízení (zejména tr. činy dle § 215a, 197a, 221, 231 tr.zákona atd.). V rámci své činnosti řeší Skupina DN také případy nebezpečného pronásledování neboli stalkingu, kterého se často dopouští například opakovaně vykázaná násilná osoba.

Případy týkající se domácího násilí jsou ihned předány Skupině DN (častý nápad tzv. „z ulice“), která je řeší ať už úspěšně (odsouzení a potrestání pachatele) či neúspěšně (např. odložení případů nebo nedostatek důkazních materiálů pro další stíhání pachatele). Policisté a policistky Skupiny DN úzce spolupracují v rámci trestního řízení se státními zástupci a soudci, kteří byli vyčleněni vedením městského státního zastupitelství a soudu pro tuto problematiku. Vytvořili si velmi dobré vztahy s pracovníky sociálních odborů úřadů městských částí, orgány sociálně-právní ochrany dětí a zdravotnickými zařízeními.

Případy domácího násilí jsou rozmanité a často velmi komplikované. Ne vždy bývá jednoznačné, že je nutné tyto případy řešit v rovině trestněprávní. Není novinkou, že spouštěcím mechanismem problémů bývá často alkoholismus jednoho z partnerů, nezaměstnanost některého z nich nebo sociálně-patologické zatížení dotčené rodiny (psychická porucha násilné osoby apod.). Mnohdy postačí, dle slov policistů, výstražné poučení obou aktérů incidentu, aby uvážili své další jednání a příp. seznámení s tím, jaké by mělo důsledky trestní řízení. Výhodou specializace pracovníků tohoto týmu je odborná zdatnost, dobrá místní a osobní orientace ve svěřené lokalitě, schopnost navázání kontaktu s násilnou i ohroženou osobou a empatický, vstřícný přístup k ohrožené osobě při řešení její situace. Policisté

MINISTERSTVO VNITRA - odbor prevence kriminality, ředitelka Mgr. Jitka GJURIČOVÁ

kontakt: Nad Štolou 3, Praha 7, 170 34

Mgr. Květa Dočkalová - 974 832 803, Helena Rysková - 974 833 187

e - mail: media@mvcz.cz, <http://www.mvcz.cz>

a policistky musejí být často dobrými psychology při prověřování, šetření a zjišťování skutečností v rámci přestupkového a trestního řízení.

Skupina DN se zabývá kompletní agendou spojenou s problematikou domácího násilí, což umožňuje, aby případ od oznámení přes stádium prověřování až po případné trestní stíhání řešil jeden policista. Vedle zpracovávání přestupků a trestných činů se Skupina zabývá zejména:

- odhalováním domácího násilí na územní města Brna vlastní šetřením;
- evidencí jednotlivých incidentů domácího násilí zjištěných vlastní činností i na základě poznatků jiných organizačních článků (zejména od policistů služby pořádkové policie);
- prováděním opakovaných kontrol u případů, kde bylo zjištěno možné páchaní domácího násilí, a zjišťování od možných obětí i svědků, zda k takovému jednání nedochází;
- poskytováním metodického vedení policistům zařazeným na základních útvarech, kteří se setkají s případem domácího násilí;
- úzkou spoluprací se všemi státními i nestátními institucemi při ochraně oběti domácího násilí a zákonném postupu proti pachateli domácího násilí;
- v případě výskytu dítěte v rodině, kde je pácháno domácí násilí, úzce spolupracovat s policisty specializovanými na problematiku trestné činnosti páchané na dětech a s orgánem sociálně-právní ochrany dítěte.

Důsledná činnost Skupiny DN a interdisciplinární přístup ke složité problematice, zejména ve vztahu k justici, vedly k tomu, že obžaloby kauz zpracovávaných Skupinou DN měly u soudu 95% úspěšnost.

Důležité jsou aktivity v oblasti prevence. Magistrát města Brna zajistil tisk letáků s nabídkou služeb nabízených pomáhajícími institucemi, s kontakty na policii, zdravotnická zařízení, nejdůležitější poradny, azylová zařízení, či stručným bezpečnostním plánem řešení akutní situace DN. Letáky předávají pracovníci Skupiny DN při úkonech prováděných s ohroženými osobami, dále je distribuují policisté hlídkové služby při výjezdech do rodin, kde existuje zatím pouze podezření na domácí násilí, resp. násilí zatím nedosáhlo hranice nezbytné pro intervenci policie.

Uvedeme některé problémy, s nimiž se pracovníci Skupiny DN ve své práci setkávají.

- ***Neochota ohrožených osob a dalších svědků vypovídat před policejním orgánem, resp. následně před soudem.***
 - Potenciální svědkové se velmi často obávají reakce násilné osoby, a proto jsou ve svých výpovědích opatrní. Důvody mohou spočívat též v některých psychických projevech typických právě pro oběti domácího násilí, např. syndrom naučené bezmoci oslabující vůli ohrožené osoby se aktivně proti násilí bránit.
 - Částečným řešením tohoto problému by mohlo být zejména důsledné využívání pravomocí svěřených zákonem (zajištění, zadržení, vazba, vykázaní apod.). Dále pomoc při zajištění bezpečí ohrožené osoby tzn. vhodná motivace

oběti, aby využila odborné psychologické či poradenské služby, popř. nabídku azylových zařízení. Ohrožená osoba zde může získat bezpečí, sebedůvěru a síly ke spolupráci při dalším postupu k zastavení násilí.

➤ **Prokazování psychického násilí.**

- Mnohdy závažnější a těžko prokazatelnou formou než násilí fyzické, je psychické násilí. Nezpůsobuje viditelná poranění, která by bylo možno zadokumentovat pomocí lékařských nálezů či fotografií. V případech podezření na dlouhodobé psychické násilí využívá Skupina DN služby soudních znalců z oboru psychologie, psychiatrie, popř. sexuologie, o jejichž odborné posudky se lze při prokazování násilí opřít. Jde o časově náročný a nákladný postup. Znalecké posudky však lze považovat za relativně objektivní podklad pro rozhodnutí soudu nejen pro posuzování viny pachatele, ale také při stanovení vhodné formy trestu, popř. ochranného opatření.
- Stav *ohrožené osoby* zkoumá znalec v oboru psychologie za účelem ověření věrohodnosti a odhalení přítomnosti znaků syndromu týrané osoby. Znalecké posudky na *násilnou osobu* se zpravidla zpracovávají v oboru psychiatrie a jejich cílem je odhalit násilné sklony a případně i stupeň závislosti na alkoholu.

➤ **Páchání domácího násilí pod vlivem alkoholu.**

- U násilných incidentů bývá velice často přítomen alkohol (jedná se cca o 80% všech výjezdů k incidentům se znaky domácího násilí) a ohrožená osoba považuje závislost na alkoholu za hlavní překážku dalšího soužití. Policisté se často setkávají s tím, že ohrožená osoba nestojí o to, aby byl násilník uznán vinným ze spáchání trestného činu a potrestán, ale vyžaduje od nich, aby mu byla nařízena odvykací léčba. Trestní proces poté představuje jediný způsob, jak přimět násilnou osobu k léčbě i proti její vlastní vůli.
- Rozhodnutí o povinnosti se podrobit léčbě musí v takovém případě být součástí rozsudku soudu, jenž vychází velmi často ze znaleckého posudku pachatele. Jako problém se však jeví skutečnost, že většinou je nařízena pouze ambulantní forma léčby, která i přes hrozbu následné sankce v případě nerespektování pravomocného rozhodnutí soudu neposkytuje dostatečnou záruku spolupráce násilné osoby v odvykacím procesu¹.

➤ **Násilí páchané na seniorech.**

- Skupina DN se v rámci své činnosti setkává v poslední době s četnějšími případy mezigeneračního násilí. Ohrožené osoby nejsou ochotny vypovídat, obávají se svého dalšího soužití s násilnou osobou, resp. následků jejího možného odsouzení. Důvodem je ekonomická či sociální závislost. Tady by mohla pomoci větší osvěta starší generace, školení na téma domácí násilí pro pracovníky pečovatelských domů, sociální pracovníky apod. Nezbytná je také motivace seniorů k oznamování případů násilí na nich páchaných, informovanost o možných službách organizací pomáhajících obětem DN.

¹ Viz článek v časopise Policista 10/2007, plk. JUDr. Jaroslav Vaněk, Je specializace na domácí násilí u Policie ČR zapotřebí ?

Závěr

Činnost a dosavadní výsledky Skupiny DN Policie ČR MŘ v Brně v průběhu téměř dvouapůlletého působení je možné hodnotit velmi pozitivně. Je zcela zřejmé, že spojením práce specializovaného policejního týmu pro řešení problematiky domácího násilí a funkční interdisciplinární spolupráce v brněnském regionu dochází jednak k eliminaci případů partnerského násilí a také k jejich uspokojivějšímu řešení. Rozsah agendy spojené s problematikou domácího násilí a nadějně zkušenosti brněnského týmu dávají podnět ke zvážení účelnosti vytvoření obdobných specializovaných pracovišť na úrovni městských a obvodních ředitelství Policie ČR, a to zejména ve větších českých městech.

*Odbor prevence kriminality MV
Mgr. Barbora Holušová*

Domácí násilí za Kavkazem

Je tomu již několik let, co Vyšší policejní škola a Střední policejní škola MV v Praze (dále jen VPŠ a SPŠ MV v Praze) především zásluhou ředitele školy plk. Jiřího Zlámala, PhD., MBA a jeho zástupkyně plk. PaedDr. Ivany Dufkové zintenzívněla spolupráci se zeměmi bývalého Sovětského svazu v oblasti policejního vzdělávání.

Jedním z nosných okruhů této spolupráce (vedle témat jako osnovy, obsah a metodika policejního vzdělávání či lidská práva ve výchově policistů) se stalo i téma domácího násilí (dále jen DN), a to jak v oblasti prevence, tak i represe a navazujících služeb.

Klíčovou událostí pro rozvinutí spolupráce se stal mezinárodní workshop na VPŠ a SPŠ MV v Praze **„Zlepšení policejní intervence v případech domácího násilí“**, kterého se na podzim roku 2006 zúčastnilo 25 zástupců policie a spolupracujících nevládních organizací z České republiky, Arménie, Gruzie, Maďarska, Makedonie, Moldávie, Mongolska, Polska, Slovenské republiky a Ukrajiny. Workshop zaznamenal jednoznačný úspěch. V následujícím roce 2007 byl z podnětu gruzínské nevládní organizace AVNG (Anti-Violence Network of Georgia) realizován navazující projekt na bilaterální úrovni **„Profesionální policejní práce a ochrana obětí v případech domácího násilí“**.

Letos o obdobnou spolupráci školu požádala arménská nevládní organizace WRC (Women's Rights Centre). Byl proto uskutečněn další bilaterální projekt **„Posílení kompetencí Centra pro ženská práva: Legislativa k domácímu násilí“**.

Oba projekty byly realizovány formou výměnné stáže mezi odborníky příslušných zemí za podpory Nadace Open Society Fund Praha a partnerských institucí v Tbilisi a Jerevanu v rámci programu mezinárodní spolupráce East-East.

Domácí násilí na Kavkaze I. - Gruzie

Gruzínští partneři z rozmanitého spektra profesí (policista, policejní učitel, právník, psycholog, ministerský pracovník, pracovník nevládní organizace) navázali první kontakty se svými protějšky v naší republice a v rámci několika setkání získali přehled o právním, institučním a materiálním zajištění a fungování systému proti DN a na ochranu obětí DN v České republice, včetně řady tipů a postřehů ve směru k best practice.

Druhou částí projektu byla návštěva českých odborníků v Gruzii. Vedli plodný dialog s gruzínskými partnery - policií a nevládní organizací AVNG a navštívili jednotlivá pracoviště a zařízení. Součástí programu byl i jednodenní seminář českých expertů o problematice DN pro gruzínské policisty.

Gruzie přijala legislativu vztahující se k DN dokonce o cca půl roku dříve než ČR. Byl to výsledek snažení především lidskoprávních odborníků, právníků a nevládních organizací. Na rozdíl od ČR však v Gruzii nezaměřili dostatečnou pozornost na informační a osvětovou práci s veřejností. Domácí násilí lidé do značné míry považují buď za pseudoproblém (neexistující), nebo „v lepším případě“ za záležitost ryze privátního charakteru, která by měla být řešena uvnitř rodiny, a zásah státu je pak vnímán jako vměšování do soukromých záležitostí.

MINISTERSTVO VNITRA - odbor prevence kriminality, ředitelka Mgr. Jitka GJURIČOVÁ

kontakt: Nad Štolou 3, Praha 7, 170 34

Mgr. Květa Dočkalová - 974 832 803, Helena Rysková - 974 833 187

e - mail: media@mvcz.cz, <http://www.mvcz.cz>

Gruzie tak zvolila poněkud problematickou cestu „odshora dolů“ – i přes relativní úspěch v oblasti legislativní, kdy stát uznal DN jako specifický a závažný problém, širší veřejností v Gruzii však tak není vnímáno. Zatím zde tedy zůstává propast mezi oblastí legality a legitimacy.

Kromě celospolečenské státem podporované informační kampaně proti DN chybí v Gruzii i monitoring a úplné statistiky jeho výskytu. Podle zprávy nevládní organizace Caucasus Women's Research and Consulting Network v Tbilisi zažilo 5,2 % gruzínských žen opakované fyzické týrání svým partnerem. Statistiky obětí z řad seniorů, dětí a případně mužů nejsou k dispozici ani v odhadech.

Dalším nedostatkem je neúplná implementace příslušné legislativy – realizace akčního plánu, podle kterého měly vzniknout dočasné chráněné (azylové) ubytovny pro oběti a nápravná centra pro násilné osoby, byla odložena na rok 2008. Díky zápalu nevládních organizací fungují dva azylové domy - od roku 2004 v hlavním městě Tbilisi a druhý ve městě Akhaltsikhe. Jejich kapacita je však vzhledem k finanční náročnosti omezená a pobyt obětí např. v tbiliské ubytovně je limitován dobou max. 3 měsíce. Podle předsedkyně AVNG se tak až 95% obětí vrací do prostředí, kde k násilí docházelo.

Od roku 2004 je zásluhou AVNG k dispozici obětem DN i 11 krizových center ve všech regionech Gruzie. Centra poskytují zdarma sociální, psychologické a právní poradenství a krizové lékařské ošetření. V tbiliském centru je provozována rovněž tzv. horká telefonní linka.

Hlavním přínosem gruzínské legislativy k DN bylo obdobně jako v ČR zavedení institutu vykázání. Jeho efektivita byla zajištěna zejména díky vstřícnému postoji gruzínské policie, která začala s nevládními organizacemi efektivně spolupracovat jako první ze státních orgánů. V současné době se připravuje novelizace tohoto zákona, která má odstranit hlavní nedostatky - není specifikována doba platnosti vykázání (je uveden pouze termín potvrzení soudem do 24 hodin), ale především není zavedena sankce za porušení rozhodnutí o vykázání, což komplikuje jeho vymahatelnost. Na rozdíl od české legislativy má ovšem policie v Gruzii pravomoc vztahovat vykázání nejen na teritorium (společné obydlí, domácnost), nýbrž i na osobní kontakt.

Úloha okrskové policie („district police“) Tbilisi v případech DN

Počet obyvatel Tbilisi je cca 1,4 milionu. V rámci 5 policejních obvodů pracuje na 49 odděleních 430 policistů okrskové policie (s výhledem navýšení až na tisíc policistů). Okrsková policie byla vytvořena v roce 2005 jako nástroj prevence kriminality a v souladu s filosofií community policing. Jedním z jejích hlavních úkolů je totiž komunikace s občany. Policisté se mezi lidmi pohybují jako pěší hlídky, hovoří s nimi srozumitelně (nikoli „řečí paragrafů“, nýbrž „lidsky“), usilují o jejich respekt, provádějí preventivní činnost na školách apod. Okrsková policie tak tvoří jakýsi mezičlánek mezi zasahující (hlídkovou) policií a občany. Vzhledem k tomu, že v Gruzii neexistují sociální pracovníci, plní příslušníci okrskové policie i některé funkce, které v ČR náležejí právě sociálním pracovníkům. Ve vztahu k DN mají pravomoc vykázání příslušníci hlídkové policie, okrsková policie provádí vykázání pouze tam, kde služba hlídkové policie není zavedena. V ostatních případech provádí okrsková policie další úkony následující nebo předcházející vykázání (např. pravidelné návštěvy rodin, kde je podezření na DN, ve kterých dochází k ostřejším konfliktům apod.).

Domácí násilí však není vnímáno tak ostře jako jiné problémy - zejména kriminalita spojená s distribucí a užíváním drog, vysoká kriminalita mládeže, nebo obchod s lidmi.

Úloha hlídkové policie („patrol police“) Tbilisi v případech DN

Hlídková policie Tbilisi čítá cca 1 300 policistů. Záběr její činnosti je široký - od chuligánství po nejtěžší kriminální činy. Za jeden rok bylo zaregistrováno cca 800 obětí DN a bylo provedeno cca 400 vykázaní. Jde ovšem pouze o přibližná čísla – přesné evidence nejsou k dispozici. Nejvíce případů DN se vyskytuje v domácnostech s podprůměrnou životní úrovní a v místech s velkou koncentrací lidí – např. na panelovém sídlišti. Také hlídková policie však považuje za závažnější kriminalitu toxikomanii a dále problémy s příliš rychlým nárůstem počtu dopravních prostředků na ulicích (každý den je registrováno 300 až 400 aut).

Výcvikový seminář pro gruzínské policisty

Experti české delegace vedli na Akademii MV v Gruzii celodenní seminář k problematice DN. Byl zaměřen zejména na následující témata - informace o celostátní síti služeb obětem a svědkům v ČR, legislativa proti DN v ČR, změna systémové reakce na DN (zejména pilotní ověření, interdisciplinarita, kampaně), identifikace a typologie DN, komunikace s obětí a násilníkem, taktika, odhad rizika, intervenční centra a jejich role v systému, zkušenosti skupiny domácího násilí PČR Brno s bojem proti DN. Byl veden interaktivně, využíval powerpointové prezentace, videonahrávky a plnění skupinových úkolů. Zúčastnilo se ho 23 policistů hlídkové i okrskové služby gruzínské policie.

Domácí násilí za Kavkazem II.: Arménie

Výměnné stáže při spolupráci s Arménií proběhly v roce 2008 v Praze a Jerevanu. Českou republiku navštívilo 8 arménských expertů z vládního i nevládního sektoru – z Woman's Rights Centre (WCR), z Policie Arménie, z MPSV a zástupce soudu. V Praze a v Brně se setkali se zástupci MPSV, MŠMT a Ministerstva zdravotnictví, s managementem VPŠ a SPŠ MV v Praze, s představiteli speciální policejní skupiny PČR městského ředitelství Brno zabývající se DN, se soudcem, se zástupci Městské policie hl. m. Prahy, s forezním lékařem, s představiteli nevládní organizace pro pomoc obětem trestných činů a jejich ochranu – Bílý kruh bezpečí, s ředitelkou koordinačního azylového centra pro ženu a dítě Magdala a s pracovníky Intervenčního centra v Praze.

Hosté si prohlédli jednotlivá pracoviště (včetně azylového domu), po krátkých prezentacích probíhaly diskuse. Jejich cílem bylo poskytnout informace o legislativě vztahující se k DN v ČR, o jejich slabinách a možných řešeních, o praktických zkušenostech s českým systémem řešení problematiky DN na úrovních prevence, represe, ochrany ohrožených osob a následné pomoci obětem včetně interdisciplinární spolupráce. Účastníci semináře dospěli k jednotnému stanovisku, že stěžejním předpokladem efektivního systému účinnému proti DN je právě interdisciplinární spolupráce mezi nevládními organizacemi, policií, soudy, lékaři, učiteli, sociálními pracovníky, médii, veřejností a dalšími organizacemi a jednotlivci, kteří aktivity směřující proti DN podporují.

Také pracovní pobyt 5-ti členné expertní skupiny z České republiky v Arménii, která sestávala ze zástupců VPŠ a SPŠ MV v Praze a zástupců nevládní organizace Bílý kruh bezpečí, byl zaměřen na vzájemnou výměnu informací o problematice DN s důrazem na práci policie, její výcvik a vzdělávání, na tvorbu právního rámce, zvyšování společenského povědomí s přihlédnutím k tradicím, možnostem a dlouhodobým zkušenostem s projevy DN v Arménii a na možnosti vytváření sítě interdisciplinární spolupráce vládních a nevládních organizací.

Policie Arménie

V Arménii je v současné době velmi složitá hospodářská situace – např. více než polovina obyvatel žije pod hranicí chudoby a reálná nezaměstnanost se blíží 60%. Řešení velkého množství s tím spjatých problémů je proto naprostou prioritou státních orgánů. Dle sdělení policejního ředitele v Arménii je tudíž velmi obtížné prosazovat zákon týkající se DN. Ten dosud není mediálně podporován a na jeho prosazení nejsou podniknuta ani žádná jiná zásadnější opatření včetně širších průzkumů mezi obyvateli a odbornou veřejností. Problematice DN se prozatím v rámci policie věnují pouze policejní jednotky pro otázky mládeže a rodiny.

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV)

Ve srovnání s policií věnují pracovníci Ministerstva práce a sociálních věcí v Arménii problematice DN a rodin s dětmi větší pozornost. Při setkání s náměstkem ministra a pracovníky odboru pro rodinu a záležitosti dětí se rozvinula zajímavá diskuse o práci a úkolech českých sociálních pracovníků a intervenčních center a o jejich spolupráci s Policií ČR. Na program se samozřejmě dostala i nezbytná medializace výše uvedené problematiky. Zástupci MPSV Arménie v závěru diskuse potvrdili nutnost užší spolupráce s nevládním WRC a Policií RA.

Women's Rights Center (WRC)

Tato nevládní organizace vznikla v roce 1997 a má své aktivisty v 10 částech Arménie. Součástí agendy WRC je i provoz krizového centra pro oběti DN spojeného s linkou bezpečí.

Práce aktivistů je nesmírně náročná, a to zejména ze dvou zásadních důvodů. Vzhledem k hospodářské situaci v zemi není zatím podporována ze strany státu a získává finance z různých nestátních zdrojů, zejména mezinárodních organizací.

Druhá oblast obtíží spočívá v tradicích místních obyvatel a v postavení žen v současné Arménii. Téměř ve všech vztazích jsou ženy vydané napospas mužům. Značné vážnosti požívají ale ženy jako matky a právě matky manžela se stávají velice často násilnými osobami zejména vůči snaše. Dle vyjádření sociálních pracovníků (ale i třeba zástupců Policie RA) je domácí násilí v zemi vnímáno téměř jako součást koloritu života rodiny.

Pokud už je případ DN nahlášen, pak se ženy a velmi často i děti jako dvě nejčastější skupiny obětí ocitají v ohrožení života, neboť neexistuje zachytná síť azylových domů a intervenčních center. V celé Arménii funguje totiž pouze jeden jediný azylový dům, jehož adresa je navíc veřejně přístupná.

Překvapivým faktem pro českou delegaci byla i praktická absence ochrany osobní identity pracovníků Women's Rights Centre. Nejen že se s oběťmi setkávají pod svým pravým jménem a poskytují jim své soukromé kontakty včetně telefonního čísla, ale také se v rámci jednotlivých případů setkávají s osobami násilnými. Taková praxe je v České republice z bezpečnostních důvodů nepřijatelná.

Kulatý stůl

WRC organizovalo také kulatý stůl k legislativě upravující problematiku domácího násilí. Sešli se na něm vedle české delegace i zástupci WCR, OSCE/ODIHR (Organization for Security and Co-operation in Europe/Office for Democratic Institutions and Human Rights), OSI (Open Society Institute) z Arménie, Amnesty International z Varšavy a Vídně, oddělení pořádkové policie RA a MPSV RA. Shodli se na tom, že urychlená příprava legislativy k DN je nezbytná, ale sdíleli také obavy z nepochopení v širších vrstvách společnosti, ze zjednodušeného pohledu představitelů státních institucí na tuto problematiku a z velmi těžkého a nesnadného prosazování daného zákona.

Čeští hosté seznámili přítomné s postupem přípravy a implementace zákona v ČR, se všemi zásadními kroky a statistickými výzkumy, které v ČR předcházely úspěšnému prosazování legislativy k DN a s úkoly PČR se zaměřením na aplikaci institutu vykazání. Zdůraznili nezbytnost spolupráce se všemi články společnosti, především s médiem, lékaři, soudci, policií, učiteli, státními i nestátními institucemi zabývajícími se péčí o rodinu, děti, seniory a v neposlední řadě i prevencí DN jako takového.

Policejní škola v Jerevanu

Česká delegace byla přijata ředitelem školy, seznámila se s učebním plánem školy a absolvovala prohlídku areálu školy, učeben, specializovaných učeben a pracovišť pro výuku, jejichž vybavenost je na velmi dobré úrovni. Škola má 150 posluchačů.

Základní odborná příprava trvá 5 měsíců pro řadové policisty a nástup do služebního poměru je možný až po absolvování této přípravy. Důraz je kladen na vysokou profesní způsobilost. V diskusi se hovořilo o kariérním postupu a dalším vzdělávání policistů, o vyučovacích metodách, obsahu a metodice výuky problematiky domácího násilí a o spolupráci policie s dalšími organizacemi při vzdělávání a výcviku policistů.

Závěr

Účastníci všech zúčastněných stran byli s průběhem výměnných stáží obou projektů spokojeni a jsou přesvědčeni o praktické využitelnosti jejich výsledků. České zkušenosti poskytly zahraničním partnerům inspiraci pro jejich budoucí kroky na poli boje proti domácímu násilí a ochrany jeho obětí a posílily tak naději, že i za Kavkazem budou mít osoby ohrožené domácím násilím možnost se jak legálně, tak i legitimně a především efektivně bránit násilí a vést tak život v důstojnějších podmínkách.

Poděkování za vynikající spolupráci a nezištnou pomoc při realizaci zmiňovaných projektů patří mnoha lidem a institucím: Mgr. Petře Vitoušové (Bílý kruh bezpečí), Mgr. Markétě Vitoušové (Bílý kruh bezpečí), Mgr. Jindřišce Krpákové (projekt Magdala ADCH Praha), poslanci Ing. Janu Kasalovi, týmu Intervenčního centra v Praze, Mgr. Ing. Ivaně Spoustové (proFem, Gender Studies, Intervenční centrum Praha), soudci JUDr. Tomáši Durdíkovi, forenznímu lékaři prof. MUDr. Přemyslu Strejcovi, DrSc., PhDr. Alici Holečkové (Drop In), plk. JUDr. Jaroslavu Vaňkovi (PČR správa Jihomoravského kraje), plk. Mgr. Martinu Kotlanovi (PČR městské ředitelství Brno), npor. Mgr. Bc. Aleně Sedláčkové (skupina domácího násilí PČR městského ředitelství Brno) a jejím kolegyním a kolegům, mjr. Mgr. Vladimíru Vedrovi (PČR správa Jihomoravského kraje), Městské policii hl. m. Prahy, MUDr. Ivě Truellové (MZ ČR), Ing. Petru Špirhanzlovi (MŠMT ČR), Mgr. Kláře Laurenčíkové (MPSV ČR) a dalším.

Poděkování patří i Nadaci OSF Praha, zejména paní Vlastě Hirtové, a to nejen za finanční podporu, nýbrž i za laskavou pomoc při řešení projektově organizačních záležitostí.

*Vyšší policejní škola a Střední policejní škola MV v Praze
PhDr. Vlasta Bernatová
Mgr. Bc. Jiří Sůva*

Informace z měst:

Senior linka bezpečí a Centrum tíšňového signálu v Brně

V minulosti jsme vás informovali o oblíbeném a úspěšném projektu Seniorakademie, který v Brně probíhá již třetím rokem. Dnes vám popíšeme, jak se v Brně dále o seniory starají.

Projekt „Senior linka bezpečí“ se zaměřuje na zvýšení standardu **bezpečí seniorů v jejich bytech a domech**, neboť jak je z praxe zřejmé, nejvíce útoků na majetek, zdraví a životy lidí z této cílové skupiny, se odehraje právě v tomto prostředí. „Senior linka bezpečí“ je projektem, který je připraven **pomoci a poradit** v téměř **bezprostředním okamžiku možného ohrožení**.

Stále aktuální strategie pachatelů využívá předkládání „**úředních legend**“ starším obyvatelům bytů. To jim umožňuje neoprávněně vstoupit do bytů a domů důvěřivých seniorů a páchat krádeže nebo podvody, případně i násilný trestný čin. Pachatelé zneužívají přirozené autority, kterou úřady a instituce u starších občanů požívají a pod hlavičkou plynáren, elektráren, vodáren přicházejí provést úkony na odběrových a měřicích zařízeních nebo se vydávají za sociální úředníky, kteří přišli řešit důchodovou nebo sociální situaci seniora.

V rámci projektu „Senior linka bezpečí“ se podařilo získat ke spolupráci všechny klíčové instituce a **vytvořit databázi** všech jejich pracovníků, kteří jsou oprávněni **poskytovat služby a činnosti v bytech a domech**. Tato databáze je registrována na Úřadu pro ochranu osobních údajů a splňuje všechna kritéria stanovená zákonem. V případě návštěvy takového pracovníka má občan možnost ověřit si na telefonním čísle „Senior linky bezpečí“ nejen jméno a příjmení pověřeného pracovníka, ale i další údaje, které by měly přispět k ověření oprávněnosti jeho činnosti v konkrétním místě. Databáze obsahuje čísla služebních průkazů, lokality působnosti daného pracovníka a typy činností, které je oprávněn vykonávat. Postupem času a s přibývajícimi zkušenostmi se databáze rozrostla i o pracovníky České pošty. I přesto, že senioři obvykle své poštovní doručovatelky znají, docházelo občas k brigádnickým nebo jiným zástupům, a tím i k rizikovým situacím.

Senior linka bezpečí se dokáže vyrovnat i s přibývajícimi „podvodnými legendami“, které si pachatelé připravují a které nelze ověřit v žádné databázi. Vzkazy od rodinných příslušníků, nečekané tíšňové situace či velké výhry v různých soutěžích a prodejních akcích nelze ověřit. Přesto je možné na Senior lince bezpečí vysvětlit volajícímu všechna rizika, která může důvěra v tato tvrzení přinést a doporučit další postup. V odůvodněných případech lze navíc zprostředkovat vyslání hlídky městské policie. Aby však tento projekt splnil své poslání, je nezbytné volat na „Senior linku bezpečí“ **včas**, tedy v době, **než si podezřelé osoby pustí lidé do svého bytu**. Právě proto se telefonní číslo této služby uvádí i na dveřní samolepky, které distribuujeme v rámci projektu „Řetízek“.

K organizaci této služby ještě několik informací a čísel. **Koncové pracoviště** „Senior linky bezpečí“ je umístěno v **Preventivně informační místnosti** a její provoz je tedy ohraničen provozní dobou (7,30 – 18,30 h). Obsluhuje ji strážník Odboru prevence, který má v daný den na tomto informačním pracovišti službu. Za aktualizaci databáze a veškeré organizační záležitosti kolem projektu odpovídá jeden strážník Odboru prevence. V průměru je na této lince evidováno 6 hovorů

MINISTERSTVO VNITRA - odbor prevence kriminality, ředitelka Mgr. Jitka GJURIČOVÁ

kontakt: Nad Štolou 3, Praha 7, 170 34

Mgr. Květa Dočkalová - 974 832 803, Helena Rysková - 974 833 187

e - mail: media@mvcz.cz, <http://www.mvcz.cz>

měsíčně. Prozatím se tato služba potýká s malým zájmem médií a tedy i povědomí o její existenci a významu neodpovídá našim představám. To často dokazuje i charakter dotazů, které nám senioři kladou.

Centrum tísňového signálu

Tento projekt patří k nejstarším projektům prevence kriminality, byť **primárně neřeší** žádný problém spojený s kriminalitou nebo jiným protiprávním jednáním. Daná problematika **patří do kategorie sociální prevence** a jen okrajově lze připustit, že systém „Centra tísňového signálu“ je využíván k přivolání pomoci při útoku pachatele trestné činnosti. Takový případ za více jak 10 let fungování nebyl v Brně zaznamenán. Nicméně v podmínkách města taková nebo obdobná služba, která by v nepřetržitém provozu pomáhala zvýšit bezpečnostní standard osaměle žijících seniorů, neexistuje. Brněnská městská policie však chce být pro své obyvatele službou, která „projevem sounáležitosti podpoří tam, kde je osamělost“. Pro provozování této služby navíc hovoří i to, že technické zařízení, které je využíváno pro přenos tísňového signálu, je multifunkční a souběžně s touto službou je jejím prostřednictvím provozován i Pult centralizované ochrany objektů.

Obsah projektu vychází z praktických poznatků a zkušeností strážníků brněnské městské policie, které získávali při výkonu oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor, **je-li ohrožen život nebo zdraví člověka nebo hrozí-li větší škoda na majetku**. Zmíněná praxe ukázala, že se osaměle žijící senioři nebo zdravotně a tělesně postižení lidé dostávali ve svých bytech a domech často do krizových situací, které jim **nedovolovaly přivolat pomoc standardním způsobem**. V domech, kde tito lidé žijí, často **nefungují dostatečně provázané a intenzivní mezilidské vztahy**, které by minimalizovaly riziko, že se senior žijící ve svém bytě včas a nebo vůbec nedovolá pomoci v případech náhlých nevolností, úrazů nebo jiných mimořádných situací. Zbytečně pak dochází ke zhoršování zdravotního stavu těchto lidí nebo v některých případech i k jejich úmrtí.

Výkonným nositelem projektu „Centra tísňového signálu“ je zejména **útvár Městského operačního střediska**, kde je umístěno koncové pracoviště operátorů i pracoviště technika, který zajišťuje výjezd a otevření bytu. Samotnému připojení předchází žádost, která obsahuje osobní identifikační údaje a musí být doložena lékařskou zprávou s doporučením ošetřujícího lékaře. Tyto údaje jsou důležité zejména pro výjezdového lékaře rychlé lékařské pomoci, která je v tomto projektu partnerem a tzv. karty klientů, kteří jsou na „centrum“ připojeni, má k dispozici i jeho operační pracoviště. Na Městském operačním středisku jsou uloženy v zabezpečených schránkách i klíče od bytů klientů. Toto opatření garantuje nejen rychlé otevření bytu a tedy i rychlou lékařskou pomoc, ale samozřejmě také zcela eliminuje škodu, která by vznikla násilným otevřením dveří. Technické zařízení, které v bytě klienta zajišťuje příjem a odeslání signálu na městskou policii, si musí klient pořídit na vlastní náklady a nadále zůstává jeho majetkem.

Odbor prevence, který v letech 1998 a 1999 projekt navrhl, se podílí zejména na **osvětě a informování o možnostech, které tato služba dává** osaměle žijícím seniorům. Například za rok 2007 bylo evidováno 75 výjezdů, a v letošním roce již 55 výjezdů a záchráněných osob.

Závěr

Problematika seniorů se v mnoha bodech prolíná s problémy a potřebami osob tělesně a zdravotně postižených. I v některých dalších oblastech se setkává obsah projektů s několika dalšími cílovými skupinami. Výrazným příkladem může být bezpečnost silničního provozu nebo informační a osvětové projekty pro širokou veřejnost, kde jsou této cílové skupině přizpůsobovány formy předávání informací. Za připomenutí stojí i publikační činnost určená seniorům.

V rámci možností, které brněnská městská policie má, se jednotlivé projekty prevence kriminality páchané na seniorech setkávají ve všech pro policii dostupných úrovních. Navíc jsou vzájemně provázané a také se vzájemně podporují. Dávají seniorům nejen prostor pro vlastní zdokonalení, ale těm, kteří mají zájem, dávají možnost aktivně vstoupit do pomoci ostatním a podílet se tak svým způsobem na veřejném životě. Toto systémové a systematické pojetí prevence kriminality a dopravní nehodovosti v cílové skupině seniorů plně koresponduje s našim cílem. Aby senioři v našem městě byli v maximální možné míře připraveni vnímat a rozpoznávat rizika, která současný vývoj kriminality přináší. Aby dokázali na tato rizika reagovat a předcházet jim. Aby se cítili bezpečně a spokojeně.

Více informací o zmíněných projektech najdete na www.mpb.cz

*Městská policie Brno, Odbor prevence
Luboslav Fiala, vedoucí OP*

Rady a technické novinky:

Prevence kriminality v evropských normách

Pořádek a bezpečí v každodenním životě je klíčovým problémem, který zajímá jak občany, tak státní i samosprávné subjekty. Hlavní důraz se klade na zajištění bezpečí na veřejných místech, zejména v městských a příměstských lokalitách s důrazem na interdisciplinární spolupráci státních orgánů, místních institucí i různých občanských sdružení.

Na mezinárodním poli se prevencí kriminality také zabývá Evropská síť prevence kriminality (EUPCN – European Crime Prevention Network). V rámci EUPCN je každoročně vyhlašována Evropská cena pro prevenci kriminality (ECPA – European Crime Prevention Award). Pro letošní rok bylo Francií vybráno téma – „Prevence kriminality na veřejných místech“. Dílčími tématy pak byly vyhlášeny tři následující okruhy:

1. Začlenění prevence kriminality do plánování výstavby a obnovy městských území.
2. Kamerové systémy.
3. Každodenní aktivity podporující pořádek a bezpečnost na veřejných místech.

Oblast začlenění prevence kriminality do plánování výstavby a obnovy městských území není v České republice popelkou

Kriminalita netrápí jen Českou republiku, je to problém celosvětový. Evropská organizace pro standardizaci (CEN) proto vytvořila technickou komisi CEN/TC 325, jejímž úkolem je tvorba norem pro prevenci kriminality. V současné době jsou již vydány čtyři normy:

- EN 14383-1: Prevence kriminality – Plánování městské výstavby a navrhování budov – Část 1: Termíny a definice
- CEN/TR 14383-2: Prevence kriminality – Plánování městské výstavby a navrhování budov – Část 2: Plánování městské výstavby
- CEN/TS 14383-3: Prevence kriminality – Plánování městské výstavby a navrhování budov – Část 3: Obydlí
- CEN/TS 14383-4: Prevence kriminality – Plánování městské výstavby a navrhování budov – Část 4: Obchodní a administrativní budovy

Uvedené normy pojímají prevenci kriminality komplexně, obsahují výčet rizikových faktorů a popisují postupy při zpracovávání analýzy rizik. Navrhují také opatření, jak objekty před kriminalitou efektivně ochránit.

Tři z těchto čtyřech norem již jsou přeloženy a vydány Českým normalizačním institutem jako ČSN EN 14383-1, ČSN P CEN/TS 14383-3 a ČSN P CEN/TS 14383-4. Dosud u nás nevydaná CEN/TR 14383-2 je v současné době v závěrečném připomínkovém řízení a bude vydána do konce roku 2008. Garantem spolupráce pro Český normalizační institut (ČNI) a smluvním partnerem je F. S. C., Bezpečnostní poradenství, a. s. Tato společnost reprezentuje český národní komitét a aktivně se účastní práce v technické komisi CEN/TC 325, přičemž využívá své dlouholeté zkušenosti v oblasti bezpečnostního poradenství, analýzy rizik a projektů fyzické ochrany pro nejrůznější subjekty. V technické komisi CEN/TC 325 jsou zastoupeni odborníci z oblastí ochrany majetku a osob včetně resortního zástupce z odboru prevence kriminality.

MINISTERSTVO VNITRA - odbor prevence kriminality, ředitelka Mgr. Jitka GJURIČOVÁ

kontakt: Nad Štolou 3, Praha 7, 170 34

Mgr. Květa Dočkalová - 974 832 803, Helena Rysková - 974 833 187

e - mail: media@mvcz.cz, <http://www.mvcz.cz>

V současné době jsou v TC 325 připravovány další normativní dokumenty z řady 14383. Jsou to:

- TR 14383-5: Školy.
- TR 14383-6: Čerpací stanice pohonných hmot.
- TR 14383-7: Objekty sloužící veřejné dopravě (nádraží, zastávky atd. se zaměřením na bezpečnost cestujících).
- TR 14383-8: Ochrana budov proti útokům páchaným pomocí vozidel.

Uvedené normy jsou v různém stadiu rozpracovanosti. Čeští experti a zájemci o tuto problematiku mohou získat další bližší informace na níže uvedeném kontaktu.

*Odbor prevence kriminality MV
JUDr. Tomáš Koníček
resortní zástupce v technické komisi CEN/TC 325*

Jak na zimu zabezpečit rekreační objekty

Zima se nezdáritelně blíží a váš rekreační objekt zůstane většinu času v tomto období opuštěný. Nastává období, kdy každoročně nastávají žně zlodějům. Nedejte jim šanci a chraňte svoji „chaloupku“ jak jen to nejlépe jde!

Pachatelé si většinou vybírají rekreační objekty osamocené. Kolonie chat je bezpečnější, ale ani zde si chataři nemohou být příliš jisti. Kradou se cenné věci, zahradní technika, kola a sportovní potřeby, nářadí i potraviny.

Z hlediska vloupání jsou nejslabší stránkou rekreačních objektů, stejně jako všech ostatních objektů, především okna, prosklené plochy a dveře.

Co podniknout?

- Objekt zazimujte.
- Není vhodné v něm nechávat např. cenné obrazy a starožitnosti, rozhodně se vyplatí odvést z objektu drahé nářadí, horská kola a další cennosti.
- Je-li chata či chalupa na samotě, je vhodné využít zejména mechanické zábranné prostředky (zámky, mříže, okenice apod.) Jako nadstavbu doporučujeme instalaci skrytých detektorů, které mohou přenášet informace (radiovou cestou) k nejbližšímu sousedovi, který v případě ohrožení obydlí vyrozumí policii, aby provedla zákrok.
- V chatových koloniích se také vyplatí zesílit vstupní dveře, instalovat kvalitní zámkové systémy, uzamykatelné okenice, mříže na okna apod. Při překonávání těchto zábran dělá zloděj většinou hluk a v kolonii to může někoho upozornit, aby přivolal pomoc. Na poplachový signál z instalovaného elektrického zabezpečovacího systému (EZS) lze přivolat bezpečnostní agenturu či policii.
- Určitě se vyplatí instalace EZS. Jisté možnosti jsou dány tím, máme-li v objektu elektrorozvodnou síť (230V) či zavedený telefon. Jiná elektronická zařízení využijeme, jde-li o objekt úplně odříznutý od civilizace. Zabezpečovací firmy, které se sdružují v Asociaci technických bezpečnostních služeb Grémium Alarm, nabízejí celou řadu zabezpečovací techniky ve všech cenových relacích (pohybuje se řádově ve stovkách až tisících korun). Můžete si ji zakoupit v hotovosti i na splátky nebo pronajmout.
- Každá pojišťovna má při sjednání pojištění ve svých pojistných podmínkách požadavky na nejnutnější zabezpečovací techniku. Většinou pojišťovny předepisují mechanické zábranné prostředky, u luxusních rekreačních objektů vyžadují i EZS, elektrickou požární signalizaci a připojení na pult centralizované ochrany bezpečnostní agentury.

Činnost policie České republiky

Informovanost občanů o vhodném zabezpečení rekreačních objektů na zimní sezónu zvyšují policejní preventisté přednáškami a nabídkou různých informačních publikací, skládaček a videokazet. Policisté také v tomto období častěji provádějí preventivní obchůzky a kontrolu objektů v téměř opuštěných rekreačních oblastech.

Jak se zachovat, jste-li přesto vykradeni?

- Nevstupujte do objektu, může tam ještě být pachatel.
- Přivolejte Policii ČR (tísňová linka 158, 112) či obecní policii (156).
- Neuklízejte po zlodějích (známá zásada „ruce do kapes“), mohli byste zničit důležité stopy, které vedou k vypátrání pachatele.
- Do policejního protokolu uveďte všechna důležitá fakta a údaje.
- Vytvořte si fotodokumentaci cenných věcí, zapište výrobní čísla výrobků a náradí. Bude to velmi užitečné při pozdějším jednání s pojišťovnou.

*Odbor prevence kriminality MV
JUDr. Tomáš Koníček*

Vybrali jsme pro vás – z domova:

Projekt Dětského krizového centra **Darujte sebe!**

Cílem projektu **Darujte sebe!** je oslovit co nejširší veřejnost a přiblížit problematiku týrání, zneužívání a zanedbávání dětí všech věkových skupin. Neméně důležitá je i snaha Dětského krizového centra shromáždit prostředky na svůj provoz a další rozvoj. V roce 2003 obdrželo Dětské krizové centrum (DKC) za tento projekt cenu Zlatá Effie v kategorii sociální a ekologický marketing.

Projekt se skládá ze dvou částí - jarní a podzimní. Na jaře se jedná o sportovně-zábavný **den Darujte sebe!** pro širokou veřejnost, na podzim probíhá v rámci připomenutí Světového dne prevence týrání a výročí Úmluvy o právech dítěte **filmová přehlídka** s názvem **Odvrácená strana dětství**. Přehlídku doprovází další semináře a přednášky.

Rok 2008 je již 6. ročníkem tohoto charitativního projektu. **Den Darujte sebe!** proběhl stejně jako v minulých letech v květnu v regionu Prahy 7 ve spolupráci s příslušnou Městskou částí. Všechny minulé ročníky se uskutečnily v Praze na Letné. Bohužel v současné době probíhají na Letenské pláni stavební úpravy, které konání akce neumožňují. MČ Praha 7 nabídla letos pro konání akce náhradní lokality, jednání o novém stálém místě stále probíhají.

Stejně jako v minulosti měl letošní ročník akce Den Darujte sebe! bohatý program, který DKC připravilo společně s partnery. Zájem byl o **soutěže pro děti, sportovně-zábavné disciplíny i hudební a taneční vystoupení**. Zaujala prezentace práce hasičského záchranného sboru, Městské policie a spousta dalších zajímavostí. Vystoupily skupiny Baba Jaga, Bluesberry, Capoiara Independente, Eggnoise, Divadlo TY-JÁ-TR, malované písničky Vítězslavy Klimtové a Pavla Půty z pohádkové země, účastníci se setkali s Martinou Sáblikovou, Miroslavem Palečkem, Petrem Vackem, Romanem Šebrle, hokejisty a fotbalisty Sparty Praha, sportovci Dukly a s dalšími vystupujícími..

V uplynulých pěti ročnících navštívilo tuto akci více než 22 000 spokojených návštěvníků. Den Darujte sebe! nabízí rodinám s dětmi smysluplně prožít a užít krásný den a darovat blízkým to nejvzácnější – svůj volný čas a zájem.

Filmová přehlídka s názvem **Odvrácená strana dětství** se uskuteční v termínu 19. – 21. listopadu tohoto roku v kině Atlas, Sokolovská 1, Praha 8. Jedná se o přehlídku snímků, jejichž hlavním hrdinou je dítě a ústředním tématem jeho dětství.

19. listopad byl vyhlášen Světovým dnem prevence týrání a zneužívání dětí a 20. listopad je výročím přijetím Úmluvy o právech dítěte.

Vstupenky je možné rezervovat na www.kinoatlas.cz, cena vstupného 80,- Kč, předprodej probíhá v pokladně kina Atlas.

Generálním partnerem DKC je Metrostav a.s. Hlavními partnery festivalu pak jsou Side2, Durabo, 2FRESH Media a kino Atlas, dalšími partnery Česká televize, Člověk v tísni o.p.s. - festival Jeden svět, TF1 INTERNATIONAL, PART Production a POS Media.

MINISTERSTVO VNITRA - odbor prevence kriminality, ředitelka Mgr. Jitka GJURIČOVÁ

kontakt: Nad Štolou 3, Praha 7, 170 34

Mgr. Květa Dočkalová - 974 832 803, Helena Rysková - 974 833 187

e - mail: media@mvcz.cz, <http://www.mvcz.cz>

Dětské krizové centrum, o.s.

Nikomu v našem státě není lhostejné týrání, zneužívání a zanedbávání dětí. Na pomoc těmto dětem a jejich rodinám vzniklo, jako vůbec první v naší republice, již v roce 1992 občanské sdružení **Dětské krizové centrum (DKC)**. V roce 2000 byla kvalita jeho dlouhodobé práce stvrzena Ministerstvem práce a sociálních věcí udělením Pověření k výkonu sociálně právní ochrany dětí.

DKC se zabývá problematikou syndromu CAN (Child Abuse and Neglect – syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte). Psychologové, sociální pracovníci a terapeuti pracují v oblasti prevence, diagnostiky a terapie tohoto závažného sociopatogenního jevu.

V praxi to představuje práci s klientelou z řad dětí, dospívajících i jejich rodin. Každodenně se odborníci setkávají s dětmi, jimž byla odepřena rodičovská láska, s dětmi, které se staly obětí trestných činů - znásilnění, sexuálního zneužívání a týrání.

Aby se děti i občané mohli svěřit se svými starostmi, nebo podezřením na jakoukoli formu násilí či zneužívání je od roku 1996 v provozu non stop Linka důvěry DKC na telefonním čísle 241 484 149 a od roku 2000 též Internetová linka důvěry na adrese problem@дитеkrize.cz

Více informací o činnosti Dětského krizového centra můžete nalézt na www.дитеkrize.cz.

MINISTERSTVO VNITRA - odbor prevence kriminality, ředitelka Mgr. Jitka GJURIČOVÁ

kontakt: Nad Štolou 3, Praha 7, 170 34

Mgr. Květa Dočkalová - 974 832 803, Helena Rysková - 974 833 187

e - mail: media@mvcz.cz, <http://www.mvcz.cz>

Tisková zpráva ke Dni boje proti obchodování s lidmi

18. říjen vyhlásila Evropská unie jako Den boje proti obchodování s lidmi: La Strada Česká republika upozorňuje na to, že obchodování s lidmi je problém také v České republice.

Existence novodobých forem otroctví je stále problémem jak pro Českou republiku, tak i pro Evropskou unii jako celek.

Podstatou obchodování s lidmi je přemísťování lidí pomocí nátlaku za účelem vykořisťování. Při obchodování s lidmi dochází nejen k trestné činnosti, která má v mnoha případech mezinárodní přesah, ale také k závažnému porušování práv obchodovaných osob.

„La Strada každoročně poskytne sociální služby zhruba 60 obchodovaným nebo vykořisťovaným osobám. Počty lidí, kteří jsou na našem území obchodováni či vykořisťováni, jsou však ve skutečnosti mnohem vyšší“, říká Petra Kutálková z organizace La Strada Česká republika, obecně prospěšné společnosti, která působí v oblasti prevence obchodu s lidmi již od roku 1995.

Obchodování s lidmi bylo tradičně spojováno s vykořisťováním žen v sexbyznysu. Ženy obchodované do prostředí prostituce jak v České republice, tak i v zahraničí také dosud tvoří většinu identifikovaných obchodovaných osob. Paleta sektorů, kde dochází k vykořisťování, je však mnohem širší. Národní strategie boje proti obchodování s lidmi pro léta 2008 - 2011 uvádí, že v České republice dochází k obchodování s lidmi v oblastech stavebnictví, lesnictví a zemědělství a v oblasti drobné výroby v malých a středních podnicích. Podobnou zkušenost mají i nevládní organizace.

U případů obchodování s lidmi za účelem nucených prací mimo sexuální průmysl, je identifikace obchodovaných osob stále velkou výzvou. *„Pomohla by účinnější kontrola pracovně právních standardů a to zejména v místech, kde může docházet k obchodování s lidmi a vykořisťování“,* tvrdí Petra Burčíková, autorka souboru doporučení, jak řešit problematiku obchodování s lidmi.

Jednou ze zranitelných skupin vzhledem k obchodování s lidmi a vykořisťování jsou migranti a migrantky z tzv. třetích zemí. Důvody, které umožňují obchodování s lidmi či vykořisťování, jsou v mnoha případech dány tím, že tito lidé mají často minimální možnost bránit svá práva. Tato skutečnost vyplývá z jejich nejistého či přímo neregulérního pobytového statutu. *„Neregulérní pobytový statut může být jak důsledkem, tak i příčinou obchodování s lidmi,“* tvrdí na základě zkušeností organizace La Strada Česká republika Petra Kutálková.

„La Strada Česká republika proto rozvíjí již více než dva roky program práce v terénu, jehož cílem je zmapování situace v oblasti vykořisťování mimo sexbyznys a šíření informací mezi skupiny zranitelné vůči obchodování a vykořisťování,“ pokračuje Petra Kutálková. Zároveň zdůrazňuje, že pro prevenci a boj proti obchodování s lidmi je klíčová zejména spolupráce mezi orgány činnými v trestním řízení, státní správou a nevládními organizacemi. *„Prioritou při koncipování i realizaci opatření by měla být zejména ochrana práv obchodovaných osob,“* dodává.

MINISTERSTVO VNITRA - odbor prevence kriminality, ředitelka Mgr. Jitka GJURIČOVÁ

kontakt: Nad Štolou 3, Praha 7, 170 34

Mgr. Květa Dočkalová - 974 832 803, Helena Rysková - 974 833 187

e - mail: media@mvcz.cz, <http://www.mvcz.cz>

Zodpovědnost za boj proti obchodování s lidmi leží jak na bedrech jednotlivých států, tak i na Evropské unii jako celku. Organizace La Strada proto vítá, že si Česká republika zvolila v rámci předsednictví EU právě prevenci a boj proti obchodování s lidmi jako jedno z témat, kterému se chce věnovat.

Více informací a prohlášení mezinárodního sdružení La Strada International v angličtině naleznete na www.strada.cz.

Další informace vám také poskytne Petra Kutálková e-mailem na adrese petrak@strada.cz nebo telefonicky 731 101 293

Odborníci: Hranici trestní odpovědnosti není nutné snižovat

Nejen čísla o vývoji kriminality v České republice ukazují, že hranici trestní odpovědnosti tu není nutné snižovat.

V souvislosti s návrhem nového trestního zákoníku, který bude opět projednáván Poslanecká sněmovna ČR, se jistě vynoří oblíbená kontroverzní témata, jako je snížení věkové hranice trestní odpovědnosti mládeže či zvyšování trestních sazeb u pachatelů závažné trestné činnosti bez ohledu na to, zda jde o dospívajícího či již dospělého, apod. Dříve, než zase vzplanou emoce, je namísto sdělit některé statisticky podložené informace o rozsahu a podobách registrované kriminality u nás. Vycházíme přitom z oficiálních statistik uveřejňovaných policií, státními zastupitelstvími a soudy.

Latentní kriminalitu, tedy tu, která nebyla registrovaná, protože ji nikdo neodhalil nebo se nepodařilo zjistit pachatele, ponecháváme stranou. Seriózní informace totiž může přinést pouze opakovaný kriminologický výzkum, který u nás zatím chybí.

Základní trend

O rozsahu, vývoji a nebezpečnosti kriminality dospívající generace, tedy mládeže, která ještě nedovršila 18 let, koluje nejen v České republice, ale i v zahraničí mnoho mýtů a zkreslení. Běžně se například uvádí, že kriminalita mládeže nebezpečně roste (zpravidla chybí pro takové tvrzení konkrétní údaje), její formy jsou stále brutálnější (cituje se obvykle jeden až dva mimořádně brutální a současně ojedinělé případy), a je proto třeba rychle a důrazně zasáhnout (nejlépe represivními opatřeními).

Při snaze popsat vývoj registrované kriminality mládeže na území ČR v posledních dvou dekadách je třeba vycházet z toho, že po relativně stabilním období druhé poloviny osmdesátých let – s jejich nízkými počty objasněných trestných činů spáchaných mladistvými – došlo v roce 1989 v ČR ke společenským změnám, které se nutně musely projevit nejen na eskalaci kriminality obecně, nýbrž i na vývoji kriminality mládeže.

Podle statistických údajů Policejního prezidia ČR lze zaznamenat výrazný nárůst počtu objasněných trestných činů, eventuálně činů jinak trestných, spáchaných mládeží zejména v letech 1990–1993. A tento nárůst kulminoval roku 1996. Od roku 1997 u mladistvých a od roku 2000 u dětí mladších 15 let lze sledovat dlouhodobý a poměrně výrazný pokles registrovaných provinění a činů jinak trestných. Obdobný vývoj je patrný u počtů stíhaných mladistvých a dětí mladších 15 let, projednávaných pro činy jinak trestné.

Patrný je rovněž pokles podílu provinění a činů jinak trestných spáchaných mládeží na celkovém počtu objasněných trestných činů. V letech 2006 a 2007 je sice možné sledovat velmi mírný nárůst počtu stíhaných mladistvých, který však nijak dramaticky nemění výše popsaný celkově příznivý vývoj registrované kriminality mládeže za posledních osm až deset let. Počet činů jinak trestných spáchaných dětmi mladšími 15 let stále výrazně klesá, takže v posledních čtyřech letech je už nižší, než byl roku 1990.

V zákonech hlavní příčina netkví

Jako jedno z možných vysvětlení výrazného poklesu registrované kriminality mládeže se nabízí demografický vývoj v České republice. U dětí do 15 let se dá sledovat stálý pokles obyvatel této věkové kategorie již od počátku devadesátých let a u mladistvých přibližně od roku 1993/1994, kdy dosahují dospělosti silné, „Husákovy“ ročníky z poloviny sedmdesátých let. Nicméně dlouhodobý a poměrně výrazný pokles stíhaných mladistvých a delikventních dětí mladších 15 let nelze demografickým vývojem vysvětlit, neboť zůstává zachován i tehdy, když vycházíme z koeficientů, tedy z přepočtu na 100 000 obyvatel příslušné věkové kategorie.

Pokles registrované kriminality mládeže v letech 2002 a 2003 může být také částečně způsoben dekriminací provedenou novelou trestního zákona č. 265/2001 Sb., která zvýšila škodu rozhodnou pro kvalifikaci majetkového deliktu jako trestného činu z původních 2 000 korun na 5 000 korun. To by mohlo mít vliv zejména u tzv. dětské kriminality, kterou převážně tvoří majetkové činy jinak trestné a s nízkou výší způsobené škody spáchané dětmi mladšími 15 let. Ani toto vysvětlení však samo o sobě neobstojí, neboť jak počty registrovaných činů jinak trestných, tak počty dětí mladších 15 let, které se dopustily činu jinak trestného, klesají i v letech následujících po uvedené dekriminaci.

Ani přijetí nového zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, tj. změna legislativy, nám pokles kriminality páchané mládeží v ČR v posledním desetiletí přesvědčivě nevysvětluje, neboť tato začala klesat již před nabytím účinnosti této normy v roce 2004. Nejvýše by tak nový zákon mohl přispívat ke stabilizaci pozitivního poklesu kriminality, ale nemůže být jeho hlavní příčinou. I k ověření této hypotézy však chybějí poznatky podložené kriminologickým výzkumem.

Co je a není prokázáno

Z hlediska struktury kriminality dlouhodobě převažují méně závažné formy kriminality. Kupříkladu v roce 2007 činil podíl krádeží spáchaných mládeží téměř padesát procent a naopak podíl vražd představoval pouhou 0,1 procenta. Nejzávažnější formy násilné kriminality (zejména vraždy a znásilnění) se v průběhu let výrazněji nemění a na juvenilní kriminalitě se oproti kriminalitě dospělých podílí zanedbatelným procentem.

Policie, ale i pracovníci ve školství často upozorňují na zvyšující se závažnost činů, na brutalitu, s níž jsou páchany, a vůbec vysokou agresivitu dospívající generace delikventů. Ani tato tvrzení nebyla nezávislým výzkumem zatím ověřena. Může se tedy jednat spíše o zobecňování negativních osobních zkušeností konkrétních pracovníků, ale nedají se přijmout coby relevantní poznatky o juvenilní delikvenci na počátku 21. století.

Naproti tomu je jak statisticky, tak i výzkumem doložena například skutečnost, že co do rozsahu i co do závažnosti páchaných deliktů se na kriminalitě mládeže podílejí chlapci mnohonásobně více než dívky. Ty se na celkovém počtu obžalovaných mladistvých ve sledovaném období posledních 18 let podílely nejvýše osmi procenty.

Reagovat lze i u malých dětí

Jak trestní justice na popsany pokles kriminality mládeže reagovala? Jaké sankce ukládala? Respektive: měnila svoji trestní politiku a volila jiné, mírnější způsoby řešení?

Předně letmý i důkladný pohled ukazují, že obecně jsou sankce spojené s výrazným zásahem do osobní svobody mladistvých pachatelů, to jest nepodmíněné tresty odnětí svobody, ukládány méně často, než tomu bylo dříve, a jejich význam se tak stále snižuje. Oproti tomu se průběžně zvyšuje – i na úkor prostého podmíněného odsouzení – podíl obecně prospěšných prací, což je relativně nová sankce zakotvená do trestního zákona v roce 1995.

Naopak podíl uložených podmíněných odsouzení s dohledem sice narůstá méně výrazně, ale rovněž vytrvale. Roste i počet případů, kdy je upuštěno od potrestání, a to nepodmíněně i podmíněně. V posledně uvedených případech je pak zpravidla uloženo některé z výchovných opatření, kupříkladu výchovná povinnost nebo probační program ve formě sociálně-psychologického výcviku, antiagresivního tréninku, krátkodobé odvykací protialkoholní a protidrogové terapie apod.

Uvedené alternativy k tradičnímu, nedostatečně účinnému trestání výrazně rozšířil a obohatil výše citovaný zákon o soudnictví ve věcech mládeže, který je umožnil v omezeném rozsahu ukládat i delikventním, avšak trestně dosud neodpovědným dětem, a tak fakticky prolomil hranici jejich „sankční nedotknutelnosti“. Tato norma dokonce ani nestanovuje dolní hranici pro uložení (výchovného) opatření za čin, který by byl jinak (po dovršení 15 let) činem trestným, tzn. že je lze uložit – při splnění dalších zákonných podmínek – třeba i šestiletému dítěti za odcizení kamarádova jízdního kola nebo počítačové hry (činí-li ovšem takto způsobená škoda částku alespoň 5 000 korun). Několik takových případů soudy pro mládež také projednávaly.

Je tudíž jen projevem značné neznalosti tvrdit, že se u nás s delikventními dětmi „nedá nic dělat“, že je nutné čekat na to, až dovrší 15 let, a proto je třeba věkovou hranici trestní odpovědnosti snížit přinejmenším o jeden rok.

Izolace je zhoubná

Vraťme se však k vývoji trestní politiky. Podle našeho názoru je možné jej hodnotit jednoznačně jako pozitivní, neboť se ke slovu dostávají stále více sankce nespojené se sociální izolací. Tyto sankce kombinující prvky dohledu, pomoci a kontroly se totiž obecně ukazují účinnějšími než oba extrémní přístupy uplatňované v České republice prakticky až do poloviny 90. let: podmíněné odsouzení bez jakéhokoliv dohledu a pomoci, které mnozí mladiství chybně vnímali jako faktické prominutí trestu, nebo – v případě recidivy, popřípadě závažnějšího deliktu – nepodmíněný trest, který znamenal pro mnohé dospívající zlom v jejich dosavadním životě, nikoliv však ve smyslu obratu k lepšímu, neboť více než polovina z nich po svém propuštění z věznic ve své kriminální kariéře pokračovala.

Umístění dospívajících do vězeňských ústavů s nepřirozenou atmosférou je v mnoha ohledech značně riskantní (rozšířená šikana, často okolnostmi vynucená homosexualita, utvrzování v nesoběstačnosti, zpřetrhání či minimálně vážné ohrožení existujících osobních vazeb a emocionálních pout apod.).

Nicméně by bylo velmi odvážné dávat do jednoduché příčinné souvislosti trvající pokles kriminality mládeže s výše popsanou, racionální politikou uplatňovanou trestní justicí, která se zatím ubránila ryze populistickým tlakům usilujícím o snižování hranic trestní odpovědnosti v situaci, kdy nemáme k dispozici žádné seriózní výsledky kriminologického výzkumu.

Rozhodně však můžeme konstatovat, že v mnoha směrech velmi moderní a evropským trendům odpovídající kodex z roku 2003 pokles registrované kriminality spíše posílil než oslabil. V tomto ohledu nejsme ostatně ve srovnání s ostatními evropskými zeměmi, zejména pokud jde o německy hovořící oblasti, nijak mimořádní, neboť ani zde kriminalita dospívajících (s určitými výjimkami, jako jsou etnické minority a imigranti) v posledních letech nenarůstá.

Jak to kde chodí

Ovšem při mezinárodních srovnáních se musíme mít obzvlášť na pozoru. Příslušná trestní legislativa v dané zemi může totiž regulovat trestní postih určitých jednání odlišně. Jeden příklad za všechny: v Německu na první pohled vypadá kriminalita mládeže hrozně, ale jen do okamžiku, než si uvědomíme, že jako trestná zde může být kvalifikována například jízda tramvají „načerno“.

Rovněž mechanické srovnávání dolní hranice věku trestní odpovědnosti se zahraničními právními úpravami s poukazem na to, že v řadě evropských zemí je tato hranice stanovena níže, je problematické. Aby bylo možné odpovědně porovnat přístup ke kriminalitě dětí v jednotlivých zemích, je třeba srovnávat celý systém zacházení s delikventní mládeží, včetně možností, jaké sankce jim lze uložit.

Pak se může ukázat, že v některých zemích je sice hranice trestní odpovědnosti stanovena níže než v ČR, ale ve skutečnosti je postavení 14letých trestně odpovědných dětí buď srovnatelné s postavením 14letých dětí v ČR, nebo je dokonce lepší v tom smyslu, že jim nelze uložit nepodmíněný trest odnětí svobody ani v případech nejzávažnější kriminality, byť jsou již trestně odpovědné a jako takové i trestním soudem, respektive soudem pro mládež, odsouzené.

Příkladem toho je Slovinsko. Tam je sice stanovena dolní hranice trestní odpovědnosti na 14 let, ale mladší mladiství, to jest osoby, které v době spáchání činu dovršily 14 let, ne však dosud 16 let, sice za trestné činy odpovídají, a vede se tudíž proti nim trestní řízení, nicméně jim lze uložit pouze výchovná opatření, žádné tradiční trestní sankce.

V Rakousku je zase speciálním zákonem o soudnictví ve věcech mládeže (Jugendgerichtsgesetz) vyloučena trestní odpovědnost mladistvého, který v době činu dosud nedovršil 16 let, dále pokud se dopustil méně závažného přečinu (Vergehen), rozuměj činu, který je hodnocen trestní sazbou do tří let.

Zajímavý je i příklad Švýcarska, kde vloni nabyl účinnosti zákon o soudnictví ve věcech mládeže (Jugendgerichtsgesetz) preferující podobně jako naše současná právní úprava výchovné reakce a opatření před trestní represí. Právě na švýcarskou trestněprávní úpravu nízkého věku deliktní odpovědnosti (v minulosti 6, nyní 10 let) totiž rádi poukazovali v legislativních polemikách stoupenci snížení věkové hranice trestní odpovědnosti i u nás.

Ve skutečnosti byl však jak v minulosti, tak je i nyní trestní postih dospívajících v České republice právě v tomto ohledu řešen přísněji než ve Švýcarsku. Společné je to, že v obou zemích lze dospívajícímu uložit nepodmíněný trest odnětí svobody až po dovršení jeho 15 let. Ve Švýcarsku však na rozdíl od nás lze mladistvému mladšímu 16 let uložit i v případech nejzávažnější kriminality (kvalifikované vraždy, znásilnění apod.) trest odnětí svobody nejvýše na dobu jednoho roku, po dovršení 16 let pak nejvýše na dobu čtyř let. U nás lze nepodmíněný trest v obdobných případech uložit až na dobu deseti let.

A to zdaleka není jediný rozdíl „v neprospěch“ mladistvého v ČR. Nezáleží tedy ani tak na tom, od jakého věku lze dospívajícího před trestní soud postavit, nýbrž na tom, jaký druh sankce a na jak dlouhou dobu mu lze uložit.

Kromě toho samozřejmě existují i země, kde zůstává dolní hranice trestní odpovědnosti stejně jako v ČR zachována na tradičních 15 letech, aniž by tyto státy měly problémy s dětskou kriminalitou výraznější, než je tomu v zemích s nižší dolní hranicí trestní odpovědnosti (jde kupříkladu o Norsko, Švédsko či Finsko). O změnách v tomto směru, tj. o snížení věkové hranice trestní odpovědnosti pod 15 let, pokud je nám známo, proto tyto státy neuvažují.

Jde o lidi v první linii

Závěrem tedy nezbyvá než poznamenat, že Česká republika by neměla zbytečně měnit své trestněprávní předpisy, natož je pak ve vztahu k delikventní mládeži zpříšňovat. Zato by více pozornosti měla věnovat proškolení pracovníků působících takzvaně v první linii, především policistů, pedagogů a sociálních pracovníků, aby znali možnosti, které jim existující právní úprava nabízí, a v rámci svých kompetencí je dokázali ve prospěch mladistvých a jejich nápravy plně využívat.

Zdroj: www.ekomail.cz, autorky: prof. JUDr. Helena Válková a JUDr. Jana Hulmáková, PhD. , právnická fakulta Západočeské univerzity v Plzni, 25. září 2008

Co ještě nevíme o korupci?

O korupci se u nás hodně mluví i píše. Máme ale o tomto jevu dost informací, které by nám pomohly s ní lépe bojovat? Tuto otázku si před dvěma lety položili experti Institutu pro sociální a ekonomické analýzy (ISEA). 25. 9. 2008 tento think-tank na tiskové konferenci představil publikaci na toto téma.

Kniha nazvaná **»Vnímání a realita korupce v České republice. Nové výzkumy, metody a postupy«** představuje výsledky jednoho z dosud nejvýznamnějších pokusů o využití moderních nástrojů sociálního a ekonomického výzkumu v oblasti boje s korupcí.

»Korupce je jedním z nejzávažnějších politických problémů této země, a přesto v české akademické obci výzkum na toto téma prakticky neexistuje. Tato studie se snaží tento prázdný prostor částečně zaplnit tím, že využívá nových dat, klade si nové otázky a využívá pokročilejších technik. To vše s cílem zjistit, jak Češi korupci vnímají a co lze dělat s problémy, z nichž vyrůstá,« uvedl Michael Smith, odborný pracovník ISEA a hlavní autor studie. Dalšími přispěvateli jsou sociolog Petr Matějů a ekonomové Jan Hanousek, Filip Palda a Charles Kenney.

Studie financovaná Nadací OSF Praha je první významnou analýzou problému korupce, kterou ISEA vydává, a zcela jistě nebude poslední. Simona Weidnerová, ředitelka ISEA, uvedla: »Jsme sice známí jako think-tank, který se soustředí na oblast školství a na další oblasti, které potřebují reformu, korupce se však dotýká všech politik. Proto jsme se rozhodli, že výzkumem korupce se budeme zabývat i nadále.«

Studie se zaměřuje na tři hlavní témata: jak Češi vnímají korupci; problémy spojené s metodami měření a studia korupce; protikorupční politika.

Pokud jde o to, jak Češi vnímají korupci, dospívá publikace mimo jiné k následujícím zjištěním:

Podle nejnovějšího mezinárodního šetření zaměřeného na roli vlády se 47 % českých respondentů domnívá, že »hodně« nebo »téměř všichni« čeští politici jsou zapleteni do korupce. Podobně se 36 % Čechů domnívá, že »hodně« nebo »téměř všichni« čeští veřejní činitelé jsou zkorumpovaní.

Vnímání korupce českými občany je silně ovlivněno jejich sociálními charakteristikami, např. výší příjmu, vzděláním nebo jejich obecnou mírou důvěry. Respondenti s nízkými hodnotami u všech těchto kategorií vnímali korupci silněji než ostatní dotazovaní.

Vnímaná korupce klesá spolu s tím, jak se ekonomika rozvíjí, udržuje nízkou míru ekonomické nerovnosti a vysokou míru ekonomické svobody. Česká republika v těchto kategoriích směřuje správným směrem a možná právě proto míra vnímané korupce v posledních pěti letech klesá.

Češi vnímají korupci především jako problém spravedlivosti, resp. nespravedlnosti. Zejména považují policejní, správní a právní postupy za hluboce nespravedlivé v tom smyslu, že zvýhodňují ty, kteří mají větší moc a více prostředků.

MINISTERSTVO VNITRA - odbor prevence kriminality, ředitelka Mgr. Jitka GJURIČOVÁ

kontakt: Nad Štolou 3, Praha 7, 170 34

Mgr. Květa Dočkalová - 974 832 803, Helena Rysková - 974 833 187

e - mail: media@mvcz.cz, <http://www.mvcz.cz>

Skutečnost, že korupce podle názoru respondentů podryvá spravedlnost, možná vysvětluje nízkou legitimitu ekonomické nerovnosti a přetrvávání rovnostářských postojů v české populaci, jakož i cynické názory občanů na českou politiku.

Většina (55 %) českých respondentů uvedla, že v posledních pěti letech nikdy nebyli požádáni veřejným činitelem o úplatek nebo »pozornost«. Ovšem jen 2 % dotázaných uvedla, že se jim to stávalo často nebo velmi často. Sociální status respondentů – to, zda jsou bohatší či chudší, vzdělanější či méně vzdělaní – na jejich zkušenosti s úplatky nemá žádný vliv.

Studie rovněž velmi doporučuje nový směr pro českou protikorupční politiku. Studie dospěla k závěru, že: Současná vláda dosáhla značného pokroku v boji s korupcí prostřednictvím reform, které mají zajistit efektivnější fungování státní správy. Avšak současná vládní strategie boje s korupcí je koncepčně úzká a není zřejmé, že by byla založena na výsledcích výzkumu či na prokázaných skutečnostech.

Potírání korupce musí být součástí všech zásadních snah o politickou reformu. To musí přesahovat hodnocení dopadů regulace (RIA). Vždy, když se vláda snaží reformovat daňovou legislativu, justiční systém a dokonce i politiky v oblasti zdravotnictví nebo školství, mělo by být jasně řečeno, jak tyto návrhy přispějí k boji s korupcí. Nesmí se jednat pouze o rétoriku, ale vše musí být založeno na výsledcích výzkumu.

Je třeba, aby protikorupční politika vymezila jasnou a významnou úlohu pro subjekty občanské společnosti – aby fungovaly nejen jako »hlídací psi«, ale rovněž jako organizace, které mohou ve společnosti pomoci s rozvíjením důvěry a porozumění. Nedostatečná sociální důvěra a vzájemná spolupráce je jedním z největších kulturních problémů, které vedou k vyšší míře korupce.

»Česká politická kultura je morálně zkažená. Neetické a korupční jednání politiků, úředníků a představitelů podnikatelské sféry je hluboce zakořeněné v politické kultuře, která má zatím velmi slabý základ v principech právního státu, fair play a ve vzájemné důvěře. Ani ty nejambicióznější legislativní reformy nebudou úspěšné, zůstane-li tato politická kultura beze změny. Změnit politickou kulturu vůbec není snadné, protikorupční politika by však měla začít tím, že se zaměří na to, co ve skutečnosti stimuluje korupční jednání, na zajištění silnější úlohy občanské společnosti při realizaci protikorupční politiky a na změnu v zásadě tolerantního postoje k názoru, že podplácení a zákulisní dohadování obchodů je přijatelnou metodou v podnikání a veřejné i státní správě,« uvedl Michael Smith.

Další podrobnosti na www.isea.cz nebo www.think-tank.cz

Zdroj: Učitel'ské listy –novinky.cz, 29.září 2008

MINISTERSTVO VNITRA - odbor prevence kriminality, ředitelka Mgr. Jitka GJURIČOVÁ

kontakt: Nad Štolou 3, Praha 7, 170 34

Mgr. Květa Dočkalová - 974 832 803, Helena Rysková - 974 833 187

e - mail: media@mvcz.cz, <http://www.mvcz.cz>

Vybrali jsme pro vás – ze zahraničí:

Průzkum: Česko se v korupci vyrovná Bhútánu

Každoroční zpráva Transparency International řadí Česko na 45. místo světového žebříčku v korupci.

Zatímco v Dánsku, Švédsku či na Novém Zélandě korupce téměř neexistuje, Česká republika je v této oblasti na srovnatelné úrovni s asijským Bhútánem. Vyplývá to z každoroční zprávy, kterou zveřejnila organizace Transparency International (TI).

V hodnocení 180 zemí skončilo Česko na 45. místě se stejným bodovým hodnocením, jako minulý rok. TI zároveň upozorňuje, že v rámci 27 zemí EU je ČR až na 18. příčce a předběhly ji i nové členské státy jako Slovinsko či Estonsko.

V systému hodnocení od nuly do deseti označuje desítka zemí s neexistující korupcí. Dánsko, Švédsko a Nový Zéland získaly na této stupnici 9,3 bodu. S minimální ztrátou za touto trojicí premiantů skončily v žebříčku CPI, tedy indexu vnímání korupce, Singapur, Finsko, Švýcarsko, Island a Nizozemí. Na chvostu naopak stejně jako loni skončil Irák, Barma a Somálsko.

Propadly se i vyspělé země

TI připsala České republice 5,2 bodu, což je přesně tolik jako v roce 1997. Mezi lety 1998 až 2006 Česko s korupcí bojovalo o poznání méně úspěšně, vůbec nejhůře si Češi stáli v roce 2002, kdy jim TI přiznala jen 3,7 bodu.

V rámci Evropské unie stačí letošní české hodnocení až na 18. místo. Z nových členských zemí dopadlo lépe dvanácté Slovinsko, ale i Estonsko, Kypr či Malta. Slovensko je s pěti body na 21. místě a unijní pořadí uzavírají Rumunsko a Bulharsko, které se s korupcí těžce potýkají.

Odborníci z TI poukazují na to, že míra korupce se překvapivě zvyšuje i u některých vyspělých evropských zemí. Výrazný propad zaznamenaly například Norsko, Velká Británie, Francie či Portugalsko.

Češi bojují nadějnými prostředky

„Vláda přijala velmi ambiciózní protikorupční strategii, ale od řady opatření postupně ustupuje. Má smysl dělat menší kroky, ale je třeba dotáhnout je do konce. Současné kauzy ukazují, že hlavní problém u nás stále leží v oblasti politické korupce, nekontrolovaného lobbingu, nedostatečně nezávislé justice a až příliš podmaněné státní správy,“ uvedl ředitel české pobočky TI David Ondráčka.

Organizace konkrétně vidí pozitivně například vznik celostátní protikorupční linky, přijetí zákona o střetu zájmů či postupnou elektronizaci státní správy. Největšími českými problémy podle ní nadále jsou neexistující pravidla pro legitimní lobbing, nakládání s majetkem obcí a krajů či nedostatečná ochrana oznamovatelů korupčních praktik.

V roce 2005 skončila Česká republika se 4,3 bodu společně s Namibií, Slovenskem a Řeckem na 47. místě "korupčního" žebříčku. O rok později se díky 4,8 bodu umístila o příčku výše společně s Kuvajtem a Litvou. Loni byla s 5,2 bodu společně s Itálií na 41. místě.

MINISTERSTVO VNITRA - odbor prevence kriminality, ředitelka Mgr. Jitka GJURIČOVÁ

kontakt: Nad Štolou 3, Praha 7, 170 34

Mgr. Květa Dočkalová - 974 832 803, Helena Rysková - 974 833 187

e - mail: media@mvcz.cz, <http://www.mvcz.cz>

Světlo zhas, kudlu tas

Výrostci těsně po pubertě dnes podle Scotland Yardu představují pro Londýn větší nebezpečí než teroristé, kteří před třemi roky na město zaútočili a zanechali po sobě desítky mrtvých.

Ti první měli bomby, výrostci mají nože. Propichují se jimi navzájem a stále častěji při tom sejmou i někoho, kdo s nimi nemá nic společného. Nůž se stává součástí teenagerovské kultury. „Když odchází vaše dítě do školy, zkontrolujte, jestli má svačinu, učebnice a pořádný nůž,“ napsal sarkasticky týdeník The Observer.

Nůž je záležitost momentální módy úplně stejně jako nejnovější typ mobilu a účes. Ale dá se s ním také zabít. Zločin s nožem v ruce je teď naší prioritou, oznámila londýnská policie. Dosud to byl terorismus. Letos už bylo ubodáno jen v Londýně na dvacet dospívajících. První zahynul hned na Nový rok. V seznamu je třeba čtrnáctiletý David Idowu, vzorný žák a syn. Nebo šestnáctiletý Ben Kinsella, rovněž výborný a bezproblémový student, který krátce před smrtí napsal ve školní práci dopis britskému premiérovi, že je třeba dělat něco proti nožům v ulicích. Zpráva o jeho smrti oběhla Británii, protože jeho sestra je herečka ze známého seriálu.

Skoro běžný víkend

Smrt osmnáctiletého Roba Knoxe oběhla půl světa. Hrál totiž v Harrym Potterovi. Byl probodnut, když se snažil uklidnit hádku před hospodou v pátek večer, na začátku víkendu, který byl jedním z nejkrvavějších za poslední dobu: při šarvátce bylo zraněno dalších pět lidí, kromě toho byli dva mladí lidé ubodáni v Bradfordu, dva v Bristolu, dva byli zraněni při rvačce na nože v Nottinghamu, šest dalších v Londýně. List Daily Telegraph napsal, že jen letos už bylo zraněno nebo ohrožováno nožem na 21 tisíc lidí. The Independent uvedl, že lékaři po celé zemi ošetřovali celkem čtrnáct tisíc zranění způsobených po útoku nožem. Každý den je v Británii pobodáno nebo pořezáno útočnickem vyzbrojeným nožem, dýkou nebo břitvou v průměru osmatřicet osob.

Před několika dny jeden chlapec bodl ženu jen proto, že mu odmítla dát cigaretu, kterou kouřila. Chlapci je deset.

Hovoří se o epidemii. Někdo to však bagatelizuje s tím, že ve skutečnosti jde jen o epidemii novinových zpráv.

„BBC nyní dává do televizních novin každou vraždu,“ napsal známý britský komentátor Simon Jenkins. „Výsledkem je panika ve společnosti.“ Částečně má pravdu. Podle policie počet zločinů klesá. Ale stoupá počet zločinů spáchaných s nožem v ruce. V roce 2005 jich bylo v Británii pětadvacet tisíc, o dva roky později už čtyřiašedesát tisíc. Loni bylo v Londýně zabito 27 mladistvých, rok předtím 17. Další statistiky ukazují, že stoupá počet nožů mezi dospívajícími dětmi a mladými lidmi. Třetina dospívajících ve věku od jedenácti do šestnácti let nosí příležitostně nůž. Pětačtyřicet procent teenagerů zná osobně někoho, kdo byl nějak ohrožován nožem. Loni to bylo třiatřicet procent. Každý pátý si myslí, že jediný způsob, jak se může bránit, je pořít si nůž a nosit ho u sebe.

A problém narůstá jako sněhová koule. Když už jsme u čísel: nedávná studie Střediska pro veřejné zdraví z liverpoolské Univerzity Johna Moorese dochází k závěru, že na pohotovostech v Anglii se za poslední čtyři roky zvýšil počet lidí přijímaných se zraněními způsobenými útokem nožem o jednu třetinu.

Před nedávným utkáním s Českem dokonce anglická fotbalová reprezentace vyzvala teenagery: „Odložte nože.“

Jmenuje se John nebo Jack, je mu šestnáct a nosí nůž. Jak ho přimět, aby s tím přestal?

Britská vláda vyslala do škol po celé zemi 330 zajímavých lidí, kteří všem Johnům a Jackům vysvětlí, že mohou zabít, i když někoho bodnou třeba jen do zadku nebo do ruky. A že taky mohou být snadno zabiti. „Když se dostanete do úzkých, nejhorší je vytáhnout nůž a myslet si, že útočníky zastrašíte,“ vysvětlují instruktoři. „Oni ho vytáhnou taky, a protože jsou agresivní, váš nůž je nemůže zastavit. Nůž totiž eskaluje konflikt.“

A pak taky vysvětlí, že všichni ti mrtví i jejich vrazi měli rodiče, které to strašně bolí. John a Jack má rád svou mámu, i když se tváří drsně, a tohle se ho dotýká. Někteří z instruktorů jsou z rodin, které o své děti přišly.

Když jsou chlapci nahlodáni, řekne jim přednášející: „Pokud chcete, můžete nám dát své nože. Pokud chcete zůstat anonymní, prostě je položte pod židli, na níž sedíte.“ Organizátor kampaně Dick Morris řekl BBC, že někdy zůstane po třídě s třiceti žáky deset nožů.

Loni v listopadu napadli před supermarketem v londýnském Southwarku šestnáctiletého mladíka a snažili se ho okrást. Bránil se a do nemocnice ho pak přivezli s dvanácticentimetrovým nožem zapíchnutým v hlavě. Policie rentgenové snímky nože v mladíkově hlavě zveřejnila. Také šokující snímek má posloužit v kampani proti útokům spáchaným nožem.

Kampaň je součástí vládního programu na omezení kriminality mládeže, který stojí v přepočtu tři miliardy korun. Ne vždy je zaměřen na pouhé přesvědčování.

V Británii platí absolutní zákaz nošení nožů s čepelí delší než sedm a půl centimetru. Jenže když ho u vás najdou, nebudete potrestáni tak přísně, jako kdybyste měli pistoli. Teď se tresty srovnají. Soudy však mají rozlišovat. To se nelíbí konzervativní opozici: u koho se najde nůž, má jít automaticky sedět, je to jasné a srozumitelné. Jenže vláda namítá: pak musíme postavit nové věznice. V Londýně nedávno policie při prohlídkách mladých lidí zabavila pět set nožů. Navíc, když se jejich majitelé, kteří je často nosí jen z frajeřiny, dostanou do vězení na čtyři roky, jak ukládá nový zákon, vyjdou z nich přeškoleni na zločince. Vláda přišla ještě s jedním návrhem: mladí lidé, kteří budou chyceni s nožem, budou muset povinně navštěvovat zcela zvláštní odvykací kúru. Cílem je ukázat jim, jak mohou zničit životy sobě i jiným. Budou docházet do rodin, jež o někoho kvůli útoku pomocí nože přišly. Budou navštěvovat oběti, které se léčí po útoku nožem. A zajdou taky do věznic, aby se podívali, kde mohou skončit, a zeptali se uvězněných, kteří mají na svědomí zločin s nožem v ruce, jestli to bylo lepší za mřížemi nebo venku.

Policie rovněž prohledává návštěvníky různých akcí přímo před vchodem. A pak jsou tady klasické prohlídky, úplně stejné, jaké znáte z letišť. Jenže tentokrát se bezpečnostní rámy stavějí u vchodů do škol a autobusových zastávek. V médiích se objevují články na téma co udělat, když v kapse svého syna najdete nůž, takže i rodiče už jsou vyškoleni. Pasti byly nalíčeny, ale otázka zůstává. Proč se mladí Britové zhlédli v nožích?

Divocí ostrované

Pokud jde o statistiky vražd, je Británie téměř poklidnou a bezpečnou zemí. Většina států západní Evropy je na tom sice ještě o něco lépe, ale pokud se cítíte v pohodě v Belgii, Finsku nebo ve Francii, pak v Británii jste úplně v bezpečí. V těchto zemích se totiž vraždí víc než na ostrovech. A mnohem horší je to třeba v Americe. Daleko snadněji než v Londýně to můžete slíznout v New Yorku nebo v Paříži. Ale nenechte se ukolébat: v Londýně nebo Manchesteru máte mnohem větší šanci, že vás na ulici někdo zmydlí. Jen tak.

„Sobotní rvačka po zavírací době hospod je cosi jako celonárodní britské hobby,“ napsal americký Time. Týdeník Economist to komentoval slovy, že alkoholem posílení Britové dávají po sobotní večeři přednost rvačce před dezertem.

V tom je jádro problému. Británie je země s vysokou mírou násilí nižší intenzity. To, že se mladí Britové servou večer na ulici, není žádná novinka. Ale nové je to, že se začali ozbrojovat. Učitelé hlásí, že žáci nosí nože mnohem častěji než předchozí generace, a totéž vyplývá z policejních statistik.

Má to několik důvodů. V první řadě se policii podařilo zemi dost vyčistit od střelných zbraní, ale někteří lidé by se beze zbraně cítili asi jako nazí, tak si opatřili nože.

Druhým důvodem je móda. Mít nůž je mezi teenagery jednoduše „cool“. Nosí je jako módní doplněk, který zvyšuje jejich mužnost. Není třeba navzpírat bicepsy, nůž v kapse stačí. Tahle móda se rozšiřuje i mezi děti: policie při jedné prohlídce našla nůž i u devítiletého hochy.

Změnil se i pubertální slovník. Zatímco dříve si soupeři slibovali ránu pěstí, dnes si vyhrožují rovnou rozpáráním. To má nečekaný výsledek: spousta mladých lidí uvádí, že nosí nůž jen na obranu, protože má pocit, že s ním bude bezpečnější, jelikož odradí útočníka.

Opatřit si nůž je jednoduché, ačkoliv obchodník, který ho prodá nezletilému, může jít na půl roku za mříže a (nebo) zaplatit pokutu pět tisíc liber.

Zdá se to být dobře ošetřeno, ale v půli srpna Británie s překvapením zjistila, že děti si mohou nože koupit na internetu úplně stejně jako maminka nový župan. Nevládní organizace MarkMonitor zjistila, že na webu bylo během tří dnů k dispozici 9 021 nožů a jeden obchodník dokonce nabízel zákonem zakázané „poloautomatické“ (tedy vystřelovací) nože. Stačilo jen objednat a zaplatit. Žádné otázky.

Když to nevyjde, stačí ukrást kuchyňský nůž z kredence nebo ho koupit v domácích potřebách. A tak není divu, že když policie prohledává mladistvé například při vstupu na diskotéku, najde nůž v průměru u každého desátého.

Zdroj: *Mladá fronta DNES*, 9. září 2008

MINISTERSTVO VNITRA - odbor prevence kriminality, ředitelka Mgr. Jitka GJURIČOVÁ
kontakt: Nad Štolou 3, Praha 7, 170 34
Mgr. Květa Dočkalová - 974 832 803, Helena Rysková - 974 833 187
e - mail: media@mvcz.cz, <http://www.mvcz.cz>